

Primorski dnevnik

Poština plačana v gotovini
Abb. postale I gruppo - Cena 60 lir

TRST, nedelja, 11. februarja 1968

Leto XXIV. - Št. 36 (6929)

Moralna moč borcev v Vietnamu

Ameriška vojna v Vietnamu je najočitnejša manifestacija brezobzirnega uporabljanja oborožene sile, da bi se dosegle politični smotri Washingtona. Hkrati ima ta strategija svoje posebno mesto v celotni azijski politiki in strategiji ZDA.

Z zmago v Vietnamu bi ZDA utrdile svoje postojanke v vsej jugovzhodni Aziji, ki je pomembno nahajališče nekih strateških surovin (cina, kavčuka, jute in drugih) ter važno križišče letalskih in morskih poti na stiku Indijskega oceana in Pacifika. Skupaj s Tajsko in Južno Korejo bi Južni Vietnam postal eno glavnih oporišč ZDA na periferiji azijske celine.

Izguba Južnega Vietnamu bi močno oslabilo prvo linijo izpostavljenih ameriških položajev na Daljnem vzhodu in jugovzhodu Azije. To bi verjetno spodbudilo aktivnost demokratičnih sil in osvobodilnih gibanj drugih držav jugovzhodne Azije v boju proti ostankom kolonializma in proti neokolonializmu.

Ker hoče po vsej sili obdržati in utrditi navzočnost ZDA v tem delu sveta, je ameriška vlada globoko zabredla v vojno, ki ji je prinesla že veliko neprijetnosti in razočaranj in ki čedalje resneje grozi splošnemu miru.

Opirajoč se skoraj izključno na »logiko sile«, je Washington od leta do leta večal svoje oborožene sile v Južnem Vietnamu, prepričan, da je to najzanesljivejši način, da premagata nasprotnika. Januarja 1965 so ZDA imele v Južnem Vietnamu približno 23.000 »vojaških svetovalec«. Marca istega leta se je v bazi Da Nang izkazal prvi odred ameriške mornariške policije (3500 moških). Do začetka letošnjega leta so ameriške sile v Južnem Vietnamu narasle na skoraj pol milijona moških, oboroženih z najsobočnejšo vojno tehniko.

Skupaj z oboroženimi silami sajgonškega režima in vojaškimi kontingenti nekih svojih azijskih varovancev imajo Američani zdaj približno 1 milijon 200.000 ljudi nasproti 250 tisoč borcev FNO (fronte nacionalne osvoboditve) ali 4,5:1, kar je obetno več od razmerja sil, ki velja za zadostno, da je v klasični vojni premagan nasprotnik.

In vendar zmage ni, FNO pa iz dneva v dan potrjuje svojo sposobnost in se uspešno upira sovražniku ter mu zadaja hude udarce, ki jih ameriško poveljstvo v Vietnamu čedalje težje pojasnjuje Pentagonu in Bel hiši s »samomoriškim razpoloženjem komandosov«, z dovedno infiltracijo s severa, s tem da imajo »ameriški fantje« omejeno prostost akcije, in z drugimi neprepričljivimi argumenti.

Resnica je namreč na drugi strani. V osvobodilni vojni, kakršno vodi FNO, je razmerje sil dokaj širši in bolj zapleten pojav, kakor pa so primerjalne številke o oboroženih ljudeh v vojni tehniki.

Številni oboroženih mož, vrste in količine sodobnih borbenih sredstev so skorajda edino področje, na katerem so ZDA in njihovi zavezniki močnejši od FNO.

Številni drugi dejavniki, od katerih je odvisna zmaga, zmanjšujejo to inferiornost FNO in dajejo osvobodilnim silam nesporne prednosti v primerjavi z nasprotnikom.

Američani in njihovi zavezniki imajo več oboroženih mož, toda skoraj dve tretjini tega potenciala sta namenjeni za varovanje vojaških oporišč in glavnih komunikacij, tako da v neposrednem boju proti FNO sodeluje samo tretjina teh sil. K temu jih sili ne le nenehna nevarnost pred nepričakovanimi napadi oboroženih sil FNO, temveč tudi nezanesljivost v lastnem zaledju, na ozemlju, ki ga formalno nadzorujejo.

Borci FNO, uvrščeni v enote redne armade in v partizanske odrede, niso navezani na oporišča in ceste. Zato skrbijo organi ljudske oblasti in oboroženo prebivalstvo osvobodjenih ozemelj. Tako ima FNO neprenehoma pobudo v svojih rokah in napada sovražnika

tamkaj, tedaj in v obliki, ki mu najbolj ustreza. Ta svoboda manevriranja je eden pomembnih dejavnikov, ki vplivajo na izid slehernega oboroženega spopada.

Ne da bi podcenjevala vlogo vojne tehnike, se FNO izredno opira na moralno borcev in prebivalstva in je glede tega neprimerno močnejša kot njen sovražnik. Vsakodnevna poročila z južnovietnamskega bojišča to prepričljivo potrjujejo. Samo ljudje z visoko moralno lahko prenesejo tolikšne preizkušnje, kakršnim je že leta izpostavljen ljudstvo Južnega Vietnamu, in edinole borci, katerih morala je neomajna, se lahko bojujejo, prenašajo izgube in zmagujejo tako kakor borci FNO.

Svojo številčno in tehnično inferiornost nadomeščajo sile FNO z veliko večino v vojskovanju z legendarnim pogumom borcev, s prikladnim izkoriščanjem konfiguracije tal in vremenskih razmer, z domiselnimi improvizacijami.

Na seznamu prednosti, ki jih ima FNO, ima pomembno mesto tudi močna podpora svetovne demokratične javnosti o osvobodilnemu boju vietnamskega ljudstva. Obsodba napada v Vietnamu je prizadela hud udarec politiki ameriške vlade in njenih azijskih varovancev. Razgalila je resnične namene te politike in razkriva težnje Washingtona po dominaciji v svetu. V dokazini meri je tudi povod za rezerviranost evropskih zaveznikov Washingtona glede vietnamske avanture ZDA.

Ker slepo verujejo v absolutno moč oboroženih sil, politični in vojaški voditelji ZDA v svoji praksi nečesto upoštevajo tuji izkušnji. Ravno na področju jugovzhodne Azije sta si dve veliki evropski državi — Francija in Velika Britanija — pridobili bogate izkušnje glede tega, kaj se da in kaj se ne da doseči z oboroženo silo. Poraz pri Dien Bien Fuju (1954) je pomenil konec francoske vladavine v Indokini, najnovejša odločitev predsednika Wilsona o pospešenem umiku s prostora »vzhodno od Suez« dokazuje odločnost Britanije, da ne sme zabresti v podoben položaj. To je prepričljivo svarilo Američanom, da bi morali svojo azijsko politiko zidati na drugih temeljih, ne na nasilju.

Najprepričljiveje pa govori ameriški vladni sama FNO. Sredi optimističnih ocen Pentagona in Bele hiše o gibanjih v Vietnamu je FNO pripravila Washingtonu s svojo izredno organizirano in vseobsegajočo ofenzivo (ki se traja) takšno presenečenje, da so mnogi preprosti Američani šokirani, vodstvo ZDA pa se je znašlo v zares težkem položaju. Najmanj boleče se je moglo izvleči iz tega položaja le tako, da se priznajo dejstva, ustavijo oborožene akcije in sprejme tak politična rešitev, ki bi vietnamskemu ljudstvu omogočila, da bi samo, svobodno in brez vmešavanja od zunaj odločalo o svoji usodi.

Berislav Badurina



Na številnih italijanskih univerzah so bile v zadnjem času demonstracije študentov, ki zahtevajo temeljito reformo na univerzah. Študentje so v raznih mestih zasedli fakultete in mnogokrat so se spopadli s policijo. Vprašanje reforme na univerzah je zelo pereče. Večja slika kaže skupino študentov v Firencah, ki razobešajo protestni plakat. Manjša slika pa prikazuje prizor ob demonstraciji univerzitetnih študentov v Turinu. Spodnja večja slika prikazuje skupino univerzitetnih študentov na zborovanju na rimski univerzi.



Razgovor z nagrajencem Prešernovega sklada Jožkom Lukešem

Med letošnjimi nagrajenci Prešernovega sklada v Ljubljani je prvič odkar ta sklad obstaja, tudi kulturni delavec — umetnik, ki deluje v slovenskem zamejstvu. Tega velikega in zasluženega priznanja je bil — kot smo že poročali — deležen Jožko Lukeš, že vsa povojna leta član našega Slovenskega gledališča. Nagrajenca smo ob tej priložnosti zaprosili za kratek razgovor, med katerim je rade volje odgovoril na naša vprašanja.

— S kakšnimi občutki si sprejel to priznanje, ki je razveselilo tudi nas in vse zveste obiskovalce našega gledališča, predvsem pa številne občudovalce Tvoje igralske umetnosti?

— Bil sem prijetno presenečen, ker vem, da je v celotnem gledališkem snovanju slovenskih gledališč v Celju, Mariboru in Ljubljani bilo v preteklem letu dosti lepih gledaliških stvaritev. Čutil sem zato še posebno počaščenega, da so mejo Baranca tako dobro ocenili vsi člani gledališke ko-

misijske Prešernovega sklada.

— Kako pa gledaš na to visoko priznanje kot član slovenskega gledališča, ki deluje izven meja matične domovine?

— Vio ga v gledališkem komadu je le kamenček v celotnem mozaiku gledališkega dela, ki ga sestavljajo avtor, scenarist, režiser, igralci in končno tudi tehnični ansambel, ki skrbi, da delo tehnično pravilno teče. Moja prizadevanost in moje oblikovanje te vloge bi bilo rečno in skromno, če ne bi delal in živel med takšnim gledališkim ansambelom in pod vodstvom režiserja, ki je tudi to moje gledališko stvaritev pravilno vodil in postavil. Torej je zasluha moje ga uspeha tudi zasluha celotnega ansambla in poslanstva, ki ga ta opravlja skozi dolga leta.

— V svoji igralski karieri, domala vsaj posvečeni tržaškemu gledališču, si ustvaril že celotno galerijo, menda okrog 150 likov, med katerimi so mnogi predstavljeni občasne umetniške vrhunce. Kako gledaš sam na lik Barance, za katerega si prejel nagrado? Ga tudi sam po svojem notranjem doživljanju pristiže med take umetniške vrhunce?

— Sleherni umetniški delo je iskanje, kako dati nekemu liku odgovarjajočo odzvočno podobo. To iskanje je pri dobrem igralcu vedno resno pri vsaki vlogi, veliki ali majhni. Je pa igralce odvisen tudi od tega, ali mu je kakšna vloga bližja ali ne. Torej je sreča igrati takšne vloge, ki ustrezajo registraciji tvoje igralske osebnosti in ki so tudi dobro napisane. Zgodilo se je tudi, da mnoge dobro odigrane in briljantne vloge iz enega ali drugega razloga ne pridejo v poštev pri tekmovanju in ostanejo nesnapakane. Pri teh pač igralce občuti drugo zadoščenje in to je, da je z njimi preživel občutno in to je tudi uspeh. Gospod Baranca je bila vloga, ki je ustrezala mojemu gledališkemu izrazu, kateri teži h karakternemu oblikovanju tudi komičnih likov in vlog, v katerih zaprečje držanja tragičnosti.

— Znano ti je, da že mnogo let polklicno spremljam delo našega gledališča in da poznam njegove težave. Toda želim ti slišati od Tebe kot člana tega gledališča, ali ima SG v sedanjih pogojih možnost ohraniti sedanje umetniške ravni ali celo kvalitetenega napredovanja?

— Naše gledališče je v zadnjih letih odigralo več predstav, ki bi jih lahko dostopno predstavilo tudi na odru vsakega evropskega gledališča. Prav te predstave dokazujejo resnost umetniškega ansambla in njegovega vodstva. Seveda niso vse predstave takšne, kar pa se dogaja v vseh gledališčih, ki imajo tudi večje število in izbiro igralcev in ugodnejše pogoje za delo. Da se bo gledališče lahko še izboljšalo v kvaliteti, sta potrebni predvsem resna zavest pri delu in pa pozitiven odnos z novimi igralci.

— Omenil si vprašanje novih mladitv igravcev. Lahko po Tvojem stališču SG vsaj do neke mere prispeva k reševanju vprašanja novega igralskega naraščanja?

— Morda se doslej ni moglo zaradi razumijljivih gmotnih težav začeti resneje reševati vprašanja pomladitve ansambla. Gledališče je večkrat to poskušalo, saj je bila že pred 8 ali 10 leti ustanovljena gledališka šola, ki so jo vodili igralci sami. Nekaj mladitv je sicer študiralo na Akademiji za igralsko umetnost v Ljubljani, poskušali so se tudi na mnogih samostojnih nastopih v prosvetnih društvih in pri Gledališču mladitv, vendar so se le redki vključili v ansambel. Zelo dobro bi bilo, da bi se v podmladku, ki je začel delati v studiu, pojavili talenti, ki bi jih gledališče lahko poslalo na nadaljnji študij na akademijo, zrelejši pa že vključilo v svoje delo. Iz drugih, za gledališče vnetih mladitv ljudi, pa bi lahko postali dobri vodniki in režiserji dramatičnih skupin po naših prosvetnih odrih in bi tako vzbujali med ljudmi zanimanje za gledališče.

— Ne samo kot Prešernov nagrajeneec, temveč predvsem kot izkušni gledališki umetnik imaš vse potrebne strokovne in moralne rekvizite, da lahko poveš misel, ki jo poлагaš na srce tistim mladim

Razgovor zapisal J. K.

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

NADALJUJE SE OFENZIVA OKOLI SAJGONA, HUE IN KE SANA

Osvobodilna fronta hoče prisiliti Američane da se odločijo za začetek mirovnih pogajanj

Večina Sajgona še vedno pod večjim ali manjšim nadzorstvom osvobodilnih sil - Poziv mednarodnega Rdečega križa - Komentarji sovjetskega tiska

SAJGON, 10. — Osvobodilne sile še vedno neprestano z vso silo obstreljujejo ameriško oporišče Ke San in tamkajšnje letališče. Danes je na letališču eksplodiralo veliko ameriško prevozno letalo, ki so ga partizani zadeli s strojnimi. Letalo je prevzelo okoli osem ton goriva. Zaradi tega je bilo letališče več ur neuporabno.

Ameriški bombniki »B 52« nadaljujejo bombardiranje položajev osvobodilnih sil okoli Ke Sana. Včeraj so ta letala bombardirala tudi številna področja južno od demilitarizirane pasu. Prav tako so ameriška letala včeraj nadaljevala bombardiranje Severnega Vietnamu in številnih letališč, od katerih nekatera tudi blizu Hajfonga.

V zgodnjih jutranjih urah so se nadaljevali spopadi v predmestju Sajgona Gia Dinh, kjer so osvobodilne sile poneli napad na skladišče streliva. Več hiš je bilo porušeni, ker so Američani bombardirali ta del mesta. Danes je bil močan spopad med osvobodilnimi silami in Američani v kraju Hok Mon 15 km od Sajgona. Bitka je trajala štiri ure in vanjo so posegle tudi letala, nato pa so se osvobodilne sile umaknile.

Ameriško poveljstvo je odredilo stroge ukrepe v Sajgonu, ker se bojuje novega nočnega napada v mestu. Na vseh strateških krajih postavljajo bodočo žico, helikopteri in letala so v pripravljenosti. Ves dan so se danes v raznih predelih mesta nadaljevali spopadi od hiše do hiše.

Samo trije predeli mesta od devetih so pod nadzorstvom Američanov, in sicer v središču mesta.

javile tudi v južnem delu novega mesta in od tu so obstreljevale ameriško poveljstvo.

Južnovietnamska osvobodilna fronta je objavila dokument iz katerega izhaja, da je bilo uničenih nad 50.000 sovražnih vojakov, od katerih 10.000 Američanov. Nad 200.000 sajgonskih vojakov je dezertiralo, uničenih pa je bilo 1.500 letal in 4.000 vozil.

Fronta zaveznitva narodnih demokratičnih in miroljubnih sil v Hue, ki pa je bila ustanovljena tudi v mnogih drugih južnovietnamskih mestih, je naslovila pismo ameriškemu ljudstvu, v katerem opozarja Američane, da je namen vstaje južno-vietnamskega ljudstva doseči neodvisnost, suverenost, demokratične svobosćine, mir, in dostojno življenje. Namenjena je protifašistični diktaturi sajgonskih voditeljev. Organizacija poziva ameriško ljudstvo, naj zahteva konec vojne, umik ameriških sil iz Vietnamu ter povratek miru in svobode za vietnamsko ljudstvo.

Prezidij centralnega odbora južnovietnamske osvobodilne fronte je objavil izjavo, v kateri poudarja, da je smoter vojaških operacij osvobodilne vojske ustvariti koalicijsko upravo v Južnem Vietnamu in prisiliti Američane na pogajanja.

Izjava potrjuje dejstvo, ker se je v Južnem Vietnamu ustanovilo zavezništvo vseh narodnih in miroljubnih sil. Program osvobodilne fronte je naletel na velik navdušen sprejem pri vseh južnih vietnamskih v mestih in na deželi ne glede na njihov socialni položaj, njihovo narodnost ali vero. Program uživa poleg tega naklonjenost in podporo velikega števila vojakov in funkcionarjev južnovietnamske vojske in uprave.

Izjava poziva na koncu vse Vietnamce, naj se združijo, da za vsako ceno zgradijo, neodvisen, demokratičen, miroljuben in nevtralen Vietnam, ki naj ustvari pogoje za mirno združitve domovine.

Severnovietnamska tiskovna agencija pa je objavila sporočilo, ki pravi, da je severnovietnamska preiskovalna komisija o vojnih zločinih ameriških imperialistov objavila podatke o uničenju, ki ga je utrpel Severni Vietnam v lanskem zadnjem treh mesecih.

Za bombardiranje Hanoja je ameriško letalstvo izvršilo 800 napadov ter bombardiralo središče mesta in številne obljubene dele mesta. Nad 400 civilistov je bilo ubitih ali ranjenih in 500 hiš je bilo uničenih.

V Hajfongu je bilo 300 žrtev in 500 uničenih hiš. V dveh pokrajinah je bilo napadenih 131 in 245 vasi, na področju Hajfonga je bilo poškodovanih 153 vasi. V istem razdobju je bilo bombardiranih v Severnem Vietnamu 31 bolnišnic, ubitih ali ranjenih je bilo 224 članov zdravni-

škega osebja in bolnikov. Uničenih je bilo 40 šol, ubitih ali ranjenih pa je bilo 634 učencev in učiteljev. Uničenih je bilo tudi devet cerkev ter 18 templjev in pagod.

Mednarodni odbor Rdečega križa in zveza društev Rdečega križa sta izdala skupen poziv 109 društvom Rdečega križa na svetu. Izjava pravi, da na podlagi informacij sajgonске vlade je pol milijona ljudi ostalo brez strehe zaradi zadnjih bojev in potrebujejo živila, predvsem pa mleko, zdravila in oblačila. Vietnamski Rdeči križ je ob sodelovanju predstavnikov mednarodnega Rdečega križa in zveze društev Rdečega križa začel razdeljevati miko 100.000 osebam, ki so ostale v Sajgonu brez strehe. Sporočilo dodaja, da so se tudi potrebe žrtev vojne na severu in na področjih, ki so v rokah

osvobodilne fronte, povečale, toda v Zenevi niso dobili iz Hanoja in od osvobodilne fronte nobene zahteve za pomoč.

Severnokorejsko zunanje ministrstvo je sporočilo, da je severnokorejsko ljudstvo pripravljeno boriti se z Vietnamci, če bodo zahtevali pomoč.

Vsi sovjetski listi objavljajo o velikim poudarkom vsebino izjave sovjetske vlade o Vietnamu. »Pravda« posveča Vietnamu poseben komentar, podoben vsebini včeraj objavljene note. Velik poudarek daje tudi izjavam hanojskega zunanjega ministra, ki poudarja, da je Severni Vietnam pripravljen začeti pogajanja, če Američani brezpogojno ustavijo bombardiranje in druga vojna dejanja proti Severnemu Vietnamu. Vendar pa list ugotavlja, da

(Nadaljevanje na 2. strani)

Nekoliko hitreje se razpravlja o deželnem volilnem zakonu

Od 19. februarja stavka uslužbencev bolnišnic za nedoločen čas in proglašena stavka zdravnikov bolnišnic Gui o zakonskem predlogu za reformo univerz

RIM, 10. — Položaj v senatu se je nekoliko umiril in ni več take napetosti, kot je bila pretekli dnevi. Zato je verjetno, da se bo razprava o načrtu deželnega volilnega zakona zaključila do srede ali do četrta. Bistveno se je razprava pomirila, ko so na sestanku namočenikov skupin sklepili, da se lahko glasuje tudi se, da se je prenehala hoja okrog žar, ki je bila za mnoge senatorje, ki so že priletni, utrudljiva, za vse pa mična in žaljiva, saj so morali glasovati o brezpomembnih predlogih.

Včeraj so odobrili 17. in 18. člen, danes so pričeli obravnavo 19. in predvidevajo, da bodo prišli do vključno 20. člena. Jutri bosta predvidoma na dnevnem redu 21. in 22. člen. Drugi je razveljavil in okrog njega se bo nedvomno vnela ostra bitka. 22. člen namreč določa, da bodo prve deželne volitve skupaj z občinskimi in pokrajinskimi leta 1969, in obvezuje parlament, da bo takrat odobril tudi deželni finančni zakon, ki je nujen za ustanovitev dežela na splošno.

Predsednik vlade Moro je danes priredil v palači Chigi sprejem na čast znanemu pesniku Giuseppeju Ungarettiju, ki ima danes 80 let. Pesnik je zelo mladosten in bo ob tej priložnosti obiskal razne kraje v Italiji in v tujini, kjer so že napovedane srečanja njemu na čast. Na spre-

jemu je spregovoril Nobelov nagradjenec, Quasimodo.

Sindikalne organizacije uslužbencev bolnišnic so objavile ob ponedeljku, 19. februarja dalje stavko za nedoločen čas. Med stavko bodo prenehale posloovati vse službe vključno pralnice in kuhinje in bodo samo skrbeli neposredno za bolnike. Stavko je proglasilo 120.000 uslužbencev, ker se vedno ni ratificiran sporazum med FIARC in sindikati, ki je bil podpisan 8. novembra lanskega leta in v te, zvezi sploh ni ničesar znanega, niti niso napovedani razgovori sindikatov.

Med sindikalni odbor sindikata zdravnikov bolnišnic pa je napovedal za 12., 13. in 14. februar stavko zdravnikov bolnišnic, ker bolnišnice še vedno niso izplačale zaostali plač in ker se še vedno ne izvajajo že zdavnaj sprejeti sindikalni sporazumi.

Minister za šolstvo Gui je danes govoril v Veroni na sedežu študentskega doma o zakonskem predlogu za reformo univerz. Minister je dejal, da je vlada že pred tremi leti predložila parlamentu načrt tega zakona, ki predvideva spremembo dosedanjih univerzitetnih struktur, tako da bi bile univerze v skladu s sedanjim razvojem znanosti in potrebami razvoja. Zakonski predlog zato predvideva srečanje vseh sil, ki delujejo na

(Nadaljevanje na 2. strani)

(Nadaljevanje na 2. strani)

Poudaril je, da mora mladina tudi v bodoče krepiti svoje sodelovanje z naprednimi mladinskimi gibanji na svetu

Vljudnost novega sveta

ATK. LINGER

Ko se je moj prijatelj Fredd vrnil iz Amerike, sem takoj opazil pri njem neke čudne navade. Tako se mu je miza zdela najprimernejši prostor za njegove noge, roke pa je nenehno držal v žepih. Z užitkom je pljuval — po preprogi. Kadar je bil slabe volje, je pljunil po vsakem tretjem stavku; a to je bilo redko; običajno namreč ni izpustil ne pike ne vejice. Z »dobro dan« je pozdravljal samo ljudi, ki jih ni maral, snemanje klobuka z glave pa je bilo zanj znamenje najgloblje prezira. Kadar sva se srečala na ulici, je že od daleč tako glasno zaklical »hallo«, da so se splašali ljudje in so psi pričeli lajati.

Nekaj časa me je njegovo obnašanje zabavalo, potem pa mi je postalo neprijetno. Nekega večera, ko mi je s čevlji zamazal najlepši namizni prt, si nisem mogel kaj, da ga ne bi oštel. Poslušal me je z zanimanjem, nato je otrešal pepel cigare na preprogo in rekel:

— Dobro, če te že vznemirjajo čevlji na mizi, jih lahko sežujem!

— Človek božji! Kaj ne poznaš nič več dostojnosti?

Fredd je pljunil čez mojo glavo v desni kot sobe in rekel:

— Seveda poznam. Toda ti pojmi so mi drugačni od prejšnjih. V Ameriki sem se naučil vljudnosti, ki je v meni vse postavila na glavo. Če te zanima...

— Prosim pripoveduj!

— Dobro. Veš, da sem bil v Brooklynu urednik nekega časopisa. V moji pristojnosti so bili različni feljtoni. Nekega dne mi je Thomas Nebraska poslal nekakšno humoresko. Saj dno je bil Thomas Nebraska? To je najbolj priljubljen humorist v Brooklynu. Za vsak feljton dobi dvesto dolarjev, pa naj bo še tako neumen. Prebral sem torej njegov rokopis. Uredniki dostikrat dobivajo neverjetne neumnosti; toda ta feljton je v tem pogledu nosil rekord. Takoj sem dal rokopis v kuverto in napisal:

«Velečenjeni gospod Nebraska! Z največjim zanimanjem sem prebral vašo humoresko Zuj poglavarja Siuksov, žal pa ni primerna za moj list. Vračam vam jo z največjim spoštovanjem. Vdani Fred Rebrocke, urednik.»

— Je bilo pismo vljudno sestavljeno?

— Seveda!

— Vidiš, Thomas Nebraska je rekel, da ne. Ko sem naslednjega dne zjutraj našel na svoji mizi pošto, je bil med njim zopet Zuj poglavarja Siuksov in spremno pismo: «Prosim, naučite se vljudnega tona! Thomas Nebraska.»

Ah, sem pomislil, ta literarna veličina je prizadeta. Se enkrat sem prebral Zuj poglavarja Siuksov; humoreska res ni bila za tisk. Zato sem napisal:

«Visokospoštovani maestro! Vaša humoreska je veličastno delo. Nasmejal sem se do solz. Ne pravijo vam kar tako »božanski Nebraska«? Dovolite mi, da vam iz srca čestitam k najnovejšemu produktu vašega genija. Naj vas bog še dolgo ohrani ameriškega narodu. Toda vseeno ne morem natisniti vaše humoreske, kajti prerašča okvir mojega časopisa. Dovolite tedaj, da vam to čudovito delo vrnem z izrazi najglobljega sočutja. V prijetnem pričakovanju, da me boste kmalu zopet razveselili s kakšnim novim proizvodom vašega cenjenega peresa — vaš vdani F.R.»

— Je bilo to vljudno?

— Odlično! In kaj je bilo potem?

— Thomas Nebraska je zopet rekel ne. Naslednjega dne sem zopet dobil Zuj poglavarja Siuksov s pripombo: «Kdaj se boste naučili tona, ki velja med izobraženci? Th. Nebraska.»

Bil sem presenečen. Takoj sem prijel za pero in napisal:

«Največjemu človeku stoletja! Okrasu vesoljstva! Luči človeštva! Ležec na trebuhu kot najbednejši črv si vam drzmem poslati te smeje vrste. Blažene naj bodo črke, ki jih bodo čitale vaše napoleonske oči! Oh, kako zavidam ščetki, ki vam sme vsako jutro čistiti čevlje! Ah, če bi mogel biti bolha, ki bi jo vi z lastnimi prsti zmečkali! Še več. Če bi imel to srečo, da bi bil bolha, bi ob branju vaše božanske humoreske počel od smeja! Zakaj mi niste poslali svojih nog, da bi jih poljubil? Toda mar bi človeštvo razumelo vaše gigantsko mojstrsko delo? Bojim se, da ne. Zato sem pristiljen, da vam solzih oči in strtega srca vrnem rokopis, vendar naj pri tem raznesejo vetrovi na vse strani moj krik: Prebral sem Zuj poglavarja Siuksov in zdaj lahko mirno umrem.»

Naslednjega dne zjutraj sem znova dobil Zuj poglavarja Siuksov s pripisom: «Če me boste še naprej tako grobo žalili, bom prisiljen priti v redakcijo in vam razčistiti nos. Th. Nebraska.»

Tedaj me je zgrabila jeza. Napisal sem mu:

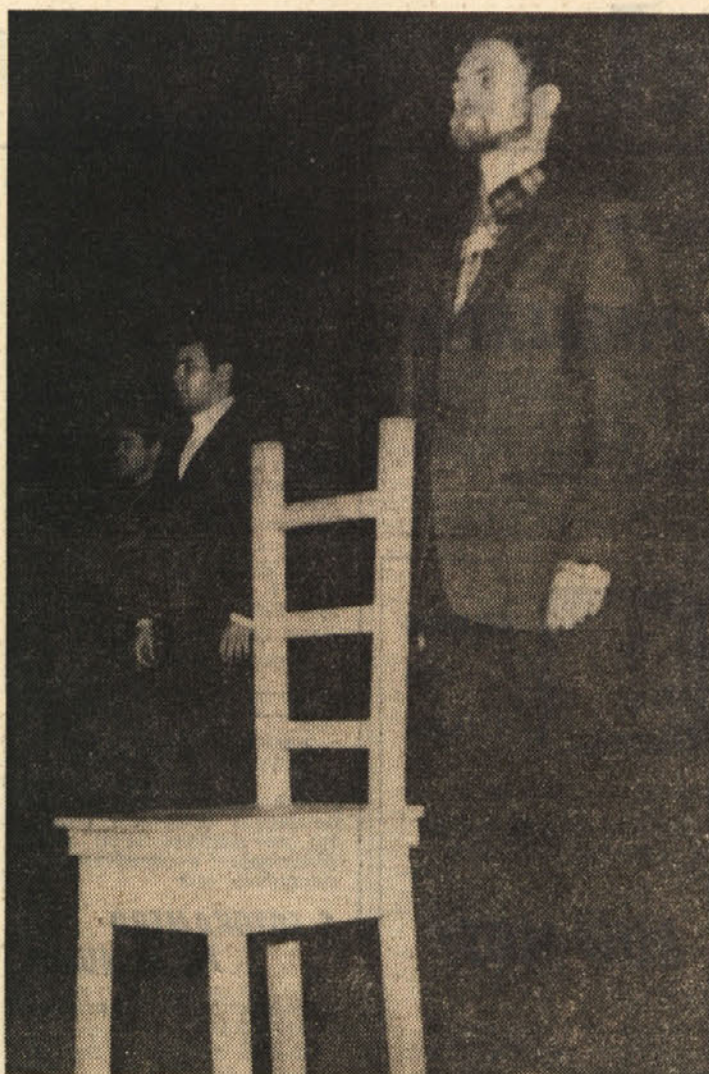
«Smrdljivi pavijan! Da ste stoprocentna buča, lahko ve vsakdo, ki prebere eno samo vrsto vašega trapastega dela. Zuj poglavarja Siuksov je jasen dokaz, da v vaših možganih ni niti atoma pameti. Toda ker vem, da se vas drugače nikakor ne bi mogel otresti, bom vašo bedarijo, teleban zabiti, vendar objavil. Če pa mi boste še kdaj poslali rokopis, vas bom tožil! Robijo in kolero vam želi z odličnim nespoštovanjem F.R.»

— Naslednjega dne sem dobil karto: «Zakaj vendar niste bili že od vsega začetka tako vljudni? Najprisrčnejši pozdrav — Thomas Nebraska.»

— Od takrat sem dobil povsem nove pojme o vljudnosti. Fredd je končal svojo zgodbo. Ogorek, ki je že žarel, je vrgel na preprogo in stopil nanj.

— Sicer pa, je dodal, — imam namen poučevati pravila lepega vedenja in vljudnosti. Vi, evropski rumenokljunci, nimate niti pojma o obnašanju in vljudnosti.

Simetriji na ljubo je pljunil v levi kot sobe.



Prizor s predstave »Rusi most« v okviru Studia Slovenskega gledališča. Predstava se ponovi danes ob 16. uri

V OKVIRU SPLOŠNEGA
ZANIMANJA ZA KRAS

Umile Carso (Ponižni Kras)

Izbor slik in besedilo: Alfonso Mottola in Licia Ruzzier - Uvod: Stelio Crise - Založba Editoriale Libreria

Klišeje je izdelala klišarna Založništva tržaškega tiska)

Ne spominjam se, da bi kdaj bral kako knjigo z večjim zanimanjem, veseljem in zadoščenjem kakor v italijanski spisano knjigo, ki je pred kratkim izšla v Trstu pod skromnim naslovom *Umile Carso* (Ponižni Kras). Ne vem, ali ima pri tem glavno zaslugi sam predmet, namreč Tržaški kras, ali prekasna zbirka posrejenih in izbranih posnetkov našega življenja na tem ozemlju, ki so vzbudili v meni živ spomin na pretekla leta, ali dejstvo in resnično besedilo, ki spremlja sliko, ali uvodne besede, s katerimi sta prikazana pomen in namen knjige.

Izd knjig *Umile Carso* ni o samem pojavu, temveč spada v splošno zanimanje, ki je v zadnjem času našlo pri tržaških Italijanih za Kras in njegove lepote. Prav na dan, ko sem napisal ta prikaz, se je v Trstu o tvorilo dvanajsto delovno leto združenja *Pro Natura Carsica*, kateri predseduje ravatelj občinskega vrta tržaške univerze S. Pignatti. Pred dvema letoma je izšla v Trstu v bogati izdaji knjiga *La flora del Carso* (Krasna flora), ki jo je napisal ravnatelj tržaškega prirodoslovnega muzeja Renato Mezzena in za katero je slikarica Licia Pitacco napravila preko sto celostanskih akvarelov (Mimogrede naj omenim, da so v knjigi navedena tudi slovenska rastlinska imena). Pripravljajo se zakoni za varstvo narave na celnem ozemlju Tržaškega krasa. Prirejajo razglednice za urbišnično tipologijo in za ohranitev stare arhitekture Krasa. Ob izidu knjige *Umile Carso* je bila mesec dni v Sežani razstava fotografij Tržaškega krasa, ki so jo obiskali najbolj usledni predstavniki političnega, kulturnega in upravnega življenja. O tem nenadnem silnem zanimanju za Tržaški kras, ki je izbruhnil z vso silo, bi bilo treba obširneje pisati, tu se hočemo omejiti le na knjigo *Umile Carso*.

Najprej pa jo moramo predstaviti bralcem. Knjiga je izšla oktobra lani. Obsega 316 strani ter prinaša 175 črno-belih fotografij slik posnetkov in 18 barvnih slik. Slike sta zbrala in jih opremila z besedilom Alfonso Mottola in Licia Ruzzierjeva. Obširno uvodno besedo pa je napisal Stelio Crise, on je tudi izbral naslov knjige. Knjigo je izdala založba Editoriale Libreria v zbirki *Japadica* (stara ime za Kras) kot prvo v seriji *«A occhio nudo»* (S prostim očesom). Izdajo pa je oprostila Cassa di Risparmio di Trieste (Tržaška posojilnica), ki je kupila tisoč izvodov. Tak na droben opis je potreben, da bralec lahko pravilno razume in pretehta besede, ki jih beremo v uvodu.

Avtorja Mottola in Ruzzierjeva sta si nadelala nalogo, da s sliko prikazata lepoto Tržaškega krasa, ki se razteza od Makovelja na vzhodu do Cerovlja na zahodu, toda ne naravnih lepot, temveč lepote ustvarjenega človeka, ki pričajo o njegovem trdem življenju in snovanju na kraških tleh v teku stoletij. Avtorja sta v tisti let nabrala na tisoč slik in sta iz teh izbrala tiste, ki naj bi bile najbolj značilne. Med njimi ne najdemo ne ponosnih palač gradov ne veličastnih cerkev, tudi ne tovarn, mostov ali cest, temveč gole, neorodane hišne zidove (kamne) na berjarje (dvorščaki), strma, kamnita stopnišča brez ograje, lesene hodnike (baldurje), strehe pokrite s škrlati, visoke dimnike in iz hiše strleča ognjišča (kure), primitivne svinjske hleve in senike, že močno od časa razjedena vrata, vmes še kak cerkveni zvonik, prav tako zgrajen iz neorodnega kraškega

kamna ter kak star napis ali ornament, od okorne roke vklesan trd kamen.

Prav redke so slike, na katerih vidiš tudi prebivalce, toda čutiš njih prav iz vseh slik in lahko sklepaš na njihov značaj, na njihovo vztrajnost in ljubezen do rodne grude.

Vse slike so naravne v njih ni sledi kakih fotografskih trikov in tudi ne retuširanja. Pri snemanju nista avtorja iskala za oko učinkovitih momentov. V kontrastu med svetlobo in senco, ki ga vidimo na slikah, se izražata samo posebnosti ambienta ter značilnosti Krasa in gradbenega materiala.

Avtorja sta razdelila zbrani material v šest poglavij, prvo zajame naselja pod Socrizmom: Prebeneg, Makovelje, Dolino, Baljunec in Krogelje, drugo dolino Glinščice z naselji Borš, Botac, Dragan in Gročano, tretje naselja Ropmanje, Bazovico, Padrice, Gropad, Trebče, Konkolon in Opčine, četrto Repentaro, Col, Veliki Repen, Repinč in Brišče, peto naselja vzdolž rase državne meje od Zgonika do Cerovlja, šest pa obmejni pas z naselji Sežljan, Nabrežina, Sv. Križ, Prošek in Kontovel. Na koncu vsakega poglavja je dvostranska pokrajinska fotografija, ki prikazuje opisano ozemlje.

Besedilo, s katerim sta Mottola in Ruzzierjeva tolmačila slikovni material, je, kakor že rečeno, prav kratko, toda v skladu s slikami, jednato in spisan z veliko ljubeznijo.

Priznati moramo, da avtorja nista mogla bolje izbrati slik in jih primerneje prikazati z besedo. V slikah in v besedilu se odraža njihova velika ljubezen do obdelanega predmeta, do Krasa in do njegovih prebivalcev. Tako sta odkrila meščanskemu svetu lepoto in umetniško pomembnost hiše in kraške vasi in odkrito pokazala, da je to delo našega človeka v teku stoletij. Njena knjiga je prava epopeja slovenskega kmata s Tržaškega krasa.

Za etniške zanimivosti Slovencev na Tržaškem krasu so se zanimali tudi že fašisti in so s silo in zvijačo zbrali mnogo narodnih noš in hišne opreme ter jih na javnih razstavah in muzejih predstavljali kot italijansko posebnost. S tem so hoteli Slovencev krasti se zunanje priče njihove narodnosti. Mottola in Ruzzierjeva sicer redko uporabljata izraza Slovinci in svoji knjigi in se do sledno razen v enem primeru izogiba slovenskim krajevnim imenom, toda v vsej knjigi odkrito

RUSI MOST

Izbral in uredil dr. Jože Pogačnik - Knjižnica Sivi kondor XVII. - Založba Mladinska knjiga in Založništvo tržaškega tiska - Ljubljana - Trst 1967

Če beres odstavek o Rusem mostu, ki ga je napisal Josip Godi-Verdelški leta 1872 v svojem »Opisu in zgodovini Tersta in njegove okolice« in ki je natisnjen na zadnji strani ovitka knjižnice »Rusi most«, doživljaš vrvež, ki je še danes tako značilna za ta osrednji del našega mesta, bogato razraščena ob Kanalu proti morju, vendar pravilno vodoravno in navpično predredena z ulicami, ki vodijo v prosto pristanišče. To je tako imenovana terezijanska četrta. Nastala je deloma že v drugi polovici osemnajstega stoletja in je v devetnajstem zajela ves prostor pod Montucco v smeri Ključa in šla do morja vzdolž potoka, ki so ga šele leta 1891 prekrili, da so tako pridobili res prijetno učinkujočo boulevardsko cestišče, današnje Carduccijevo ulico. Vrh te so pri Ključu imeli Skedenjci svoje vinograde, kot mi sta pravila znana tržaška kulturna delavka učiteljica Mara Gregorič-Stepančičeva. Njeni predniki so ob trgati prepevali narodne pesmi na pašnikih pri Ključu in zrlj pod sabo, proti morju, nastajajoče novo mesto, izraz tržaškega podjetništva in bogastva po letu 1719, ko je Marija Terezija proglasila pravice prostega tržaškega pristanišča.

Marsikdo izmed mlajših bralcev bo osupnil, če mu povem, da je nekdanji slovenski Ključ današnje mestno vozlišče Chiozza. Ključ se je tako imenoval, ker je potok, ki je pritekal od Sv. Ivana, tu napravil ključ-zavoj proti jugu in se nato izlival v morje. Novo mesto je tako ločil od predmestij, ki so zelenela pod spretno roko slovenskih kmetov. Tu so meščani zidali svoje vile, sredi katerih so nastajale nove ulice, ki so predmestja vezala z novim mestnim središčem. Tako je nastala ulica Coroneo, ki je vodila do nekdanje vile ljubljanskega škofa Hrena-Coroneusa. Zoisovi so imeli vilo v Barkovljah. Ne vemo, če se je Ziga rodil v villi ali v družinski palači Cancellieri za današnje mestno hišo, na kateri je bila vzdignena plošča s hebrejskim in glagolskim napisom, ki je v času med obema svetovnjima vojnama marsikoga motila, tako da so jo sneli in jo vrgli na vrt arheološkega muzeja pri Sv. Justu, kjer še danes leži v največji pozabi, čeprav njen napis svarilno vpije: »Osveti se jim, Gospod!«

V tedanjem mestnem odboru je imel važno besedo Vodnikov prijatelj Vincenc Franul pl. Weissenthurn, ki si je, čeprav je bil zaveden Slovenec, poitalijančil nemški plemiški priimek v Torrebianca. Naj o njem povem še to: leta 1811 je v svoji 355 strani obsegajoči italijanski - kranjski slovnici objavil tudi celotnega Linhartovega Matička.

Stevilni obrtniki, trgovci in meščani slovenskega porekla so se prav tako naselili v novem delu mesta. Da bi kdo ne mislil, da Slovencev v starem delu mesta za obzidjem pod grčem Sv. Justa ni bilo! Med dvesto podpisov Tržačanov, ki so na primer leta 1202 poslali znano pismo beneškemu dožu Henriku Dandolu, je bilo kar petdeset podpisov slovenskih meščanov.

Citalništvo je leta 1861 Slovence močno povežalo pod Levstikovim vodstvom. Slavjanski rodoljub in Jadranski Slavjan sta boderila naš življenj in ga navduševala za slovanstvo misel, saj so se našega kulturnega življenja udeleževali tudi člani številne hrvaške in srbske kolonije v Trstu. Anton Dabnovič je za revijo *Stvarnost* (Trst, št. 23, april 1861) napisal v obširni študiji o Trstu, kako so na Rusem mostu in njegovem trgu govorile okrog leta 1830, ko je Trst štel 50.000 prebivalcev, zagorele prodajalnice samo slovensko, kako so se po Korzu sprehajale naše deželanke in opozarjale nase s svojimi

čipkami in srebrniki, da pa niso bile redke dalmatinske in druge vzhodne narodne noše. Paroplovne družbe in ladjetništvo so bili v hrvaških rokah: Kurtović, Ristić, Teodorović, Lazović, Dabnovič, Vučetić, Rajović, Ivanović, Gjurović so utrlj pot šele mnogo kasneje priseljenemu Panfiliju. Revolucija je zgradila palačo na Beneškem trgu, da bi se kosal v razkošju s palačami Popovičev, Kovačevičev, Opuljev, Dukičev in Skuljevičev prav tako na tamkajšnjem trgu ter s palačo srbskega finančnika Gopčevića, ki je dal postaviti na njeno pročelje ob Kanalu (danes lasti zavarovalnice »Danubio«) kipe Kosovske devotke, Miloša Obilića, carja Lazarja in Jug-Bogdana, ki jih lahko še danes občudujemo. Postavitev polemično poimenovanega Zelenega mosta ob izlivu Kanala v morje leta 1838 ni mogla zavreiti tega kozmopolitskega značaja tržaškega gospodarstva in zmanjšati pomena slovenskega in južnoslovenskega deleža pri njegovem nastanku. Rusi in Zeleni most sta se tesneje povežala o-ba bregova Kanala in s tem o-ba bregova Jadrana.

Ali naj še dalje dam duška razpoloženju, ki ga je v meni povzročila antologija del sodobnih tržaških slovenskih pisateljev, ki jo je uredil dr. Jože Pogačnik za založbo Mladinska knjiga v Ljubljani in Založništvo tržaškega tiska in ki se ponasa pred nami s simboličnim naslovom *Rusi most*?

Dejstvo, da se Rusi most danes umika Ponterossi, ni bistveno važno. Na njem in ob njem vlada podoben vrvež kot pred stoletji. Z domačini, meščani in deželanji, Slovenci in Italijani, se sprehajajo in kupčujejo ljudje celo v pisanih balkanskih nošah, še vedno tako kot pred stoletji. Trgovci in branjeve ponujajo blago v slovenski, italijanski, srbohrvaški in nemški. Pred srbsko pravoslavno cerkvijo je še do pred kratkim, zdaj je namreč umrl, prodajal kravate črnce iz Eritrije, poročen s Slovenko. Lahko sem se z njim lepo po slovensko pomenil, ko sem pri njem kupoval kravate zase in rube za sorodnice v Sloveniji. Večkrat sem se tudi od srca nasmejal italijanskim junjakom, ki so svojo kramo čisto po ilirsko ponujali, kleli pa po srbsko, če ni bilo preveč pridra s kupčijo. To je Ponterossi danes, in sicer šest drugih kot Rusi most pred stoletji. Morda lahko dodam, da slišiš na trgu celo ukrajinsko, ki jo govorijo branjeve, potomci italijanskih bersaljerjev, ki so leta 1854 s Krimsko ekspedicijo pomagali Cavorju zvesti na majava in nezanesljiva kolena Napoleona III., in ki so se po drugi svetovni vojni morali vrniti v domovino, katere jezika pa niso več znali.

Da, naslov zbirke *Rusi most* je posrečen. Dr. Jože Pogačnik je dobro zadel, ko se je zanj odločil. Vendar, razen za naslov, ne morem deliti preveč laskave ocene za vse ostalo. Zbirka je vse premalo pretehtana, zato moram ob njenem izidu izreči marsikak pridržek.

Začnimo kar z avtorjem prilog. Avgust Cernigoi je hrvaški likovni umetnik, samonikla pojava našega najbolj nepovrženega tržaškega umetniškega izraza. Zakaj pa ni urednik izkoristil te edinstvene prilike, da bi skušal obogatiti antologijo s preglednim izborom del vseh tržaških likovnikov? Sam Cernigoi je s tem pridobil. Zdjaj samesa z intarzijo in dvema lesorezoma. Spacal, Hlavaty, Cesar, Sakšida, Bambić, Palčić, Cej in Lukežič bi zaslužili takšno pažnjo.

Glede pisateljev in pesnikov, ki nastopajo v zbirki, pa se je urednik v glavnem posvetoval z Borisom Pahorjem, čeprav so mu šli med pripravami za knjigo ljubjeznivo na roko vsi avtorji, ki jih je vključil v Rusi most. S pobudami in predlogi je pri knjigi sodeloval tudi Uroš Kraigher, urednik Mladinske knjige v Ljubljani. To nam razlaga sam urednik pri zaključnih opombah in poljsalnih; obenem ugotavlja, da je prav zato ta knjiga predvsem njihova knjiga, ki jih hvali bolj, kakor bi to mogla njegova prisrčna zahvala. Urednik torej ni samostojno odločil o avtorjih in gradivu, zato so v zbirki vrzeli in hibe.

Predvsem ne gre v takšnem antologičnem delu, zlasti namenjenem šolski mladini, združevati vrhunske umetnike z začetniki, ki so se bolj ali manj uveljavili v kakšni reviji ali celo z že objavljenimi samostojnimi knjižnimi zbirkami. To ni smotno in to ni vzgajno ne za šolsko mladino in ne za literarne začetnike.

Pahor, Rebula in Budal (da, tudi Budal, saj zlasti njegov Zupan Zagar spada med dobra dela domačjskega realizma) so si že uspešno utrlj pot do priznanega mesta v slovenskem slovstvu. Vsi trije so svoja dela z uspehom objavili v knjižnih izdajah in so bili celo deležni ponatisa. Prav gotovo mi ne bodo zamerali, če izjavljam, da bi bilo mnogo bolje (ker bi to njim prav nič ne škodilo), če bi jim odmerjeni prostor namenili širšemu izboru iz proz in poezij

Janko Jez

(Nadaljevanje v tork)

Natančno pred 50 leti je umrl VINKO ENGELMAN

«S čim se je neki zagrešil naš dobiro multotrupni narod, da v teh težkih časih, ko potrebuje in bo potreboval vsako silo, vsako in tudi najmanjši emoto, padajo predporedoma v grob sinovi izmed njegovih — najboljših. Hudo nas tepe usoda.»

S temi besedami je 12. februarja 1918 tržaška »Edinost« začela nekrolog za pokojnim Vinkom Engelmannom, ki je dan prej — torej natančno pred 50 leti — podlegel zahrbitni bolezni. Zakaj je »Edinost« v dobi, ko so leta in leta — saj smo bili tedaj že proti koncu prve svetovne vojne — prihajala neprestano z bojišč žalostna poročila o padlih, tako prizadeto sporočala vest o smrti Vinka Engelmana?

Danes je razmeroma malo tržaških Slovencev, ki so osebo poznali Vinka Engelmana, katerega se spominjamo ob 50-letnici njegove smrti, ker se ga morejo spominjati le ljudje, ki jih danes sledno razen v enem primeru izogiba slovenskim krajevnim imenom, toda v vsej knjigi odkrito

žaskem in še posebej pri Sv. Jakobu, ki so s svojo dejavnostjo, požrtvovalnostjo in izrednim elanom spodbujali in krepili, pogosto tudi vodili vso dejavnost tržaških Slovencev na prosvetnem, kulturnem in socialnem področju. S svojo prijaznostjo, družabnostjo in odkritim značajem se je priljubljen vsem in vsakomur. In prav v tem najdemo razlago za njegove uspehe v javnem in družabnem življenju pred šestdesetimi leti v Trstu.

Vinko Engelman se je rodil 3. januarja 1868. v Starem trgu na Notranjskem v učiteljski družini. Tudi sam se je namenil učiteljsko mu poklicu in se vpisal na ljubljansko učiteljsko šolo, ki ga je končal leta 1902. Prvo zaposlitev je Vinko Engelman dobil v Velikih Laščah na Dolenjskem, kjer pa je ostal le malo časa, ker so ga kot nadučitelja poslali v Trnje pri Pivki. Toda tudi tu je ostal le krajše dobo, ker ga že leta 1905 srečamo v Trstu med učitelji in vzgojitelji na šoli Družbe sv. Cirila in Metoda.

Čeprav je bil že kot učitelj in vzgojitelj na zelo lepem glasu in so ga spoštovali ter cenili tako njegovi učenci kot tudi stanovski tovariši, se vendar ni omejil samo na to svojo poklicno dejavnost. Vinko Engelman je našel še veliko časa za celo v najrazličnejših slovenskih organizacijah. Tako je bil v vodstvu šentjakobske čitalnice, ki ji je kmalu postal tudi predsednik. Udeleževal se je pri Sokolu in po odhodu staroste Egena Jezerška v vojsko je prevzel tudi mesto staroste Sokola. Kot bi mu šolske obveznosti in delo v omenjenih dveh organizacijah ne bilo še dovolj, se je z vso vno zavzemal in konkretno deloval za širjenje in utrjevanje Ciril-Metodovih podružnic.

Nekaj let je bil Vinko Engelman tudi odbornik političnega društva »Edinost«, nato pa tajnik osrednjega odbora Narodne delavske organizacije. Lotil se je tudi pospeševanja in utrjevanja združništva in kmalu postal podpredsednik obrtne zadruge in se pri tem še posebej ukvarjal s čevljarstvo in gosliničarsko zadruzo.

Kakor vidimo že iz navadnega nastevanja, je bil Vinko Engelman zelo delaven in človeku se zdi skoraj nenogoče, kako se je v samih nekaj letih, praktično le v obilnem desetletju, mogel tako udomaćiti in tako na široko razvijati svojo poklicno in družbeno dejavnost. Rekli smo, da je temu pripomoček odkrit značaj, seveda pa tudi zavzetost. Toda tolikšna dejavnost ga ni stala le veliko naporov, pac pa tudi zdravja. Vinko Engelman je začel boleti in le močna volja in zavest dolžnosti sta ga velikokrat držala pokonci, da ni prejel omaga. Sredi januarja 1917 pa mu vsa dobra volja ni več pomagala. Huda, tedaj neozdravljiva bolezen ga je priklenila na posteljo, s katere ni vstal več. Leta dni je počasi ušibal, dokler ni 11. januarja 1918 usahnil. Z njegovo smrtjo so se veliko izgubile številne slovenske organizacije v Trstu, pri katerih je deloval. Še največ je izgubil Sv. Jakob, kjer je Vinko Engelman največ delal in kjer so se rezultati njegove delovanja najvidneje opazili.



Odbor šentjakobske Čitalnice po komemorativni svečanosti v čast pokojnemu Vinko Engelmannu, čigar slika je v sredi



«Zidovi v Bazovici» v publikaciji Umile Carso

RADIO VESTI

NEDELJA, 11. FEBRUARJA

Radio Trst A

7.00 Koledar 7.15, 8.15, 13.15, 14.15 in 20.15 Poročila - 7.30 Jutranja glasba - 11.40 in 17.40 Radio za šole - 12.00 Viharni koncert - 12.10 Pomenek s poslušniki - 12.20 Za vsakogar nekaj - 13.30 Melodije - 17.20 Ne vse, toda o vsem - 17.30 Ansambel Fleus - 18.30 Zbor "Giuseppe Tartini" - 18.50 Umjetnost - 18.30 Iz Schubertovega in Wolf-Ferrarijevega opusa - 19.30 Moj prosti čas - 19.40 Glasovi in slogi - 20.00 Športna tribuna - 20.35 Trii in kvarteti - 20.50 Tamburaški ansambli - 21.30 Retrospektiva jazz - 22.00 Pol ure popevke - 22.30 Klarinetist I. Karlin - 22.25 Glasba za lahko noč.

Trst

12.05 Lahka glasba - 12.25 Tretja stran - 13.15 Popevke - 14.10 F. Tomizza: "Vera Verka" - prvo dejanje - 14.45 Jazz

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 16.00 in 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester Strings - 10.35 Polke in valčki - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Ritmi - 11.30 Današnji pevec - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.15 Za odhiti in razvedrilo - 14.30 Zvoki in barve - 15.30 Popularne skladbe - 16.30 Športni ponedeljek - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.10 Prijatelja glasba - 17.40 Tenorist F. Crusic - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Ital. popevke - 12.10 Današnji motivi.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00 in 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.10 Zvočni trak - 10.05 Sola - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.00 Zimske olimpiade v Grenobleu - 14.40 in 15.15 Pesmi iz Sanre - 15.45 Plošče - 16.00 Oddaja za bolnike - 16.30 Melodije - 17.10 Shakespeare: "Henrik IV." - 18.30 Glasba za mladino - 19.12 Roman - 20.15 Sestanek pesni - 21.00 Koncert - 22.20 Verdijeve skladbe.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30 in 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.00 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.15 Jazz - 10.35 Poročila - 10.45 Desetletje - 11.30 Tedenski športni pregled - 14.05 Juke box - 15.35 Neapelske pesmi - 16.00 Pesmi iz Sanre - 17.35 Enotni razred - 18.70 Poljudna enciklopedija - 20.00 Operni svet - 21.10 New York 68.

III. program

10.35 Bartokova sonata št. 1 - 11.00 Mozartove skladbe - 12.20 Izmed sonat Cimarose - 12.50 Antologija interpretov - 15.10 Bachova suita št. 1 - 15.30 Manuel de Falla "La vida breve" - 17.20 Francoska - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Schubert in Rossini - 19.40 Dessi: "Eleonora d'Arborea" - 22.50 Glasba danes.

Slovenija

7.00, 8.00, 13.00, 15.00 in 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedne - 9.10 Iz jug. studiov - 9.45 Madlinskih petje - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Plesni zvoki - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Ciccolini igra Griega - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Mali ansambli - 13.30 Priporočila vam - 14.05 Razpoložljiva glasba.

Ital. televizija

10.30 Sola - 12.30 Poljudna znanost - 13.00 Čudovita priroda - 13.30 Dnevnik - 14.00 Zimska olimpiada - 17.00 Giocando - 17.30 Dnevnik - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Knjižne novosti - 19.15 Otok v solski dob. - 19.45 Športni dnevnik in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Film "Jesse il bandito" - 23.70 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Nikoli ne prepreno - 19.00 Anglesčina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Športni tednik - 22.00 Simf. koncert - 22.45 V. Mortari "Alfabeto a sorpresa" - 23.00 Zimska olimpiada v Grenobleu.

JUG. TELEVIZIJA OD 11. DO 17.-II. 1968

NEDELJA, 11. februarja
9.35, 20.00 in 22.00 Poročila - 9.40 Dobro nedeljo voščimo - 10.00 Kmetijska oddaja - 10.45 Gospa Snežna - vznudno nemški film - 11.45 Grenoble: veselašlov za moške - 13.05 Grenoble: smučarski skoki - 16.05 TV kašpot - 16.30 Grenoble: hokej Kanada - ZDA - prenos - 18.30 Rezerviran čas - 19.10 Gospa - Baltimore - film - 20.50 Na kraju samem - glasbena oddaja

PONEDELJEK, 12. februarja
17.00, 20.00 in 22.00 Poročila - 9.30 in 14.40 TV v soli - 10.35 in 16.10 Ruščina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 11.40 Anglesčina - 17.30 Lov na tuljane - 18.00 TV obzorje - 18.30 Prilikaševost in rasti - 18.50 Memento - 19.20 mori - kulturni film - 19.20 Turistična oddaja - 19.40 Prve tri iz Sanre - 20.20 Grenoble: filmski pregled - 20.40 A.P. Čehov: Paviljon št. 6 - 22.20 Grenoble: Veselašlov za moške

TOREK, 13. februarja
9.40 in 14.40 TV v soli - 10.35 in 15.45 Anglesčina - 11.00 Osnove splošne izobrazbe - 11.40 Anglesčina - 17.30 Lov na tuljane - 18.00 TV obzorje - 18.30 Prilikaševost in rasti - 18.50 Memento - 19.20 mori - kulturni film - 19.20 Turistična oddaja - 19.40 Prve tri iz Sanre - 20.20 Grenoble: filmski pregled iz Grenobleu.

SREDA, 14. februarja
17.10, 20.00, 23.00 Poročila - 15.25 Štatafe 4x1m po moške - 17.15 Ključek skrb. za teto - 17.45

PONEDELJEK, 12. FEBRUARJA

Radio Trst A

8.00 Koledar - 8.15, 13.15, 14.15 in 20.15 Poročila - 8.30 Kmetijska oddaja - 9.00 Maša - 9.50 Skladbe za harfo - 10.00 Godalni orkester - 10.15 Poslušali boste... - 10.45 V prazničnem tonu - 11.15 "Poslednji Mohikanec" - 11.50 Ringaraja - 12.00 Naborna glasba - 12.30 in 13.30 Glasba po željah - 13.00 Kdo, kdaj, zakaj... - 14.45 Popevke - 15.30 "Zena" - 16.50 Revija orkestror - 17.30 Prijatelji zborovskega petja - 18.00 Koncert v miniaturi - 18.30 Iz pesniških gajev: "A.S. Novaro" - 18.40 Zabavali vas bodo - 19.15 Sedem dni v svetu - 19.30 Klasične lahke glasbe - 20.00 Sport - 20.30 Iz slov. folklorne: "V Trst za dekle" - 21.00 Moderni ritmi - 21.30 Vaski ansambli - 22.00 Nedelja - 22.10 Sodobna Glasbena - 22.25 Mali vokalni ansambli - 22.45 Antologija jazz.

Trst

9.30 Kmetijska oddaja 9.45 Naborna oddaja - 11.15 Tržanske pesmi - 11.30 Za prijatelje cvetja - 14.00 "El Camoanón"

Koper

7.30, 12.30, 13.30, 14.00, 15.00 in 19.15 Poročila - 7.10 Jutranja glasba - 8.00 Prenos RL - 10.15 Orkester Strings - 10.35 Polke in valčki - 11.00 Otroški kotiček - 11.15 Ritmi - 11.30 Današnji pevec - 12.00 in 12.50 Glasba po željah - 14.15 Za odhiti in razvedrilo - 14.30 Zvoki in barve - 15.30 Popularne skladbe - 16.30 Športni ponedeljek - 17.00 Jugoslavija v svetu - 17.10 Prijatelja glasba - 17.40 Tenorist F. Crusic - 18.00 in 19.30 Prenos RL - 19.00 Ital. popevke - 12.10 Današnji motivi.

Nacionalni program

8.00, 13.00, 15.00 in 20.00 Poročila - 8.30 Jutranje pesmi - 9.10 Zvočni trak - 10.05 Sola - 10.35 Ura glasbe - 11.30 Glasbena antologija - 12.00 Zimske olimpiade v Grenobleu - 14.40 in 15.15 Pesmi iz Sanre - 15.45 Plošče - 16.00 Oddaja za bolnike - 16.30 Melodije - 17.10 Shakespeare: "Henrik IV." - 18.30 Glasba za mladino - 19.12 Roman - 20.15 Sestanek pesni - 21.00 Koncert - 22.20 Verdijeve skladbe.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30 in 19.30 Poročila - 8.45 Orkester - 9.00 Glasbeni album - 10.00 Roman - 10.15 Jazz - 10.35 Poročila - 10.45 Desetletje - 11.30 Tedenski športni pregled - 14.05 Juke box - 15.35 Neapelske pesmi - 16.00 Pesmi iz Sanre - 17.35 Enotni razred - 18.70 Poljudna enciklopedija - 20.00 Operni svet - 21.10 New York 68.

III. program

10.35 Bartokova sonata št. 1 - 11.00 Mozartove skladbe - 12.20 Izmed sonat Cimarose - 12.50 Antologija interpretov - 15.10 Bachova suita št. 1 - 15.30 Manuel de Falla "La vida breve" - 17.20 Francoska - 18.30 Lahka glasba - 18.45 Kulturni pregled - 19.15 Schubert in Rossini - 19.40 Dessi: "Eleonora d'Arborea" - 22.50 Glasba danes.

Slovenija

7.00, 8.00, 13.00, 15.00 in 19.30 Poročila - 6.30 in 7.25 Informativna oddaja - 8.08 Glasbena matineja - 8.55 Za mlade radovedne - 9.10 Iz jug. studiov - 9.45 Madlinskih petje - 10.15 Pri vas doma - 11.00 Turistični napotki - 11.15 Plesni zvoki - 12.00 Na današnji dan - 12.10 Ciccolini igra Griega - 12.30 Kmetijski nasveti - 12.40 Mali ansambli - 13.30 Priporočila vam - 14.05 Razpoložljiva glasba.

Ital. televizija

10.30 Sola - 12.30 Poljudna znanost - 13.00 Čudovita priroda - 13.30 Dnevnik - 14.00 Zimska olimpiada - 17.00 Giocando - 17.30 Dnevnik - 17.45 Spored za mladino - 18.45 Knjižne novosti - 19.15 Otok v solski dob. - 19.45 Športni dnevnik in kronike - 20.30 Dnevnik - 21.00 Film "Jesse il bandito" - 23.70 Dnevnik.

II. kanal

18.30 Nikoli ne prepreno - 19.00 Anglesčina - 21.00 Dnevnik - 21.15 Športni tednik - 22.00 Simf. koncert - 22.45 V. Mortari "Alfabeto a sorpresa" - 23.00 Zimska olimpiada v Grenobleu.

Novi odbor Sindikata slovenskih šolnikov

Predvčeršnjim zvečer se je v Gorici sestel odbor Sindikata slovenskih šolnikov, da bi izvolil novi odbor, v katerem je ostalo izpraznjeno mesto ki ga je zavzemal dr. Bukovec. Novi odbor je soglasno izvolil za novega predsednika prof. Albina Sirka, za tajnika prof. Milka Rennerja, za blagajničarja pa učiteljico Maurizio Perat.

Interpelacija ministru glede tovarne Solvay

Poslanca Franco (KPI) in Zucalli (PSU) sta skupaj poslala ministru Pieracciniju interpelacijo, v kateri zahtevata sestanek ministra s sindikalnimi predstavniki, da bi razpravljali o odgovoru zapore kemične tovarne Solvay v Trzinu, ker to ni v skladu z osnovami petletnega gospodarskega načrta in z ukrepi za polno zaposlitev prebivalstva.

OKROŽNO SODIŠČE V GORICI

Zaključek avtomobilske kupčije s ponarejenimi meničnimi podpisi

Kupec iz Sovodenj je izpolnil svoje obveznosti
Za tatu je bil usoden slammnik, ki ga je izgubil na vrtu

Avtomobilska kupčija med 32-letnim Livom Concionem iz Mariane in Pavlom Cotičem iz Sovodenj se je končala pred sodiščem, kjer je bil Concion v petek popoldne obsojen na 6 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov zaradi ponarejenega podpisu na menicah.

Zadeva je imela svoj začetek poleti 1966, ko je Concion zamenjal svoj avto gnilo ti 1600 s Conciem Pavlom iz Sovodenj, Ul. Pavetti 1, ki mu je dal zanj svojo fiat 1100 in se 380 tisoč lir doplačila. Za razliko v denarju je Cotič podpisal vrsto menic in kot je razvidno iz policijskih zapisnikov te tudi izplačal ter je ostal dne 4. aprila lani dolžan le še 50 tisoč lir. Med tem časom pa je Concion, ki je po poklicu trgovec, podpisal s Cotičevim imenom tri menice po 100 tisoč lir vsako ter jih eskontiral. Ko so ob zapadlosti poslali Cotiča opomin za plačilo, je ta izjavil, da teh menic ni podpisal. Tako je zaradi ponarejenega podpisu prisil Concion pred sodišče ter bil tudi obsojen. Preko svojega zagovornika dr. Battella pa je vložil proti obsodi priliz, ker pravi, da je podpisal menice v dobri veri, misleč da so take.

Zaradi tatvine bi se pri naslednji razpravi moral zagovarjati 47-letni Giuseppe Sauzo iz Krimina, Ul. S. Giovanni 34, ki pa je bil zasoben. Uradno ga je branil odv. Giannattasio. Sauzo je dne 26. maja lani ukradel iz kleti Antonia Modonutija 7 salam, kos prekajane mesa, ter dve steklenici vina. Izsedel so ga po tem, da so našli na vrtu Modonutija njegov slammnik ter z njegovo pomočjo prišli do tatu. Sodišče ga je obsojilo na 6 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov.

Zaradi tatvine bi se pri naslednji razpravi moral zagovarjati 47-letni Giuseppe Sauzo iz Krimina, Ul. S. Giovanni 34, ki pa je bil zasoben. Uradno ga je branil odv. Giannattasio. Sauzo je dne 26. maja lani ukradel iz kleti Antonia Modonutija 7 salam, kos prekajane mesa, ter dve steklenici vina. Izsedel so ga po tem, da so našli na vrtu Modonutija njegov slammnik ter z njegovo pomočjo prišli do tatu. Sodišče ga je obsojilo na 6 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov.

Zaradi tatvine bi se pri naslednji razpravi moral zagovarjati 47-letni Giuseppe Sauzo iz Krimina, Ul. S. Giovanni 34, ki pa je bil zasoben. Uradno ga je branil odv. Giannattasio. Sauzo je dne 26. maja lani ukradel iz kleti Antonia Modonutija 7 salam, kos prekajane mesa, ter dve steklenici vina. Izsedel so ga po tem, da so našli na vrtu Modonutija njegov slammnik ter z njegovo pomočjo prišli do tatu. Sodišče ga je obsojilo na 6 mesecev zapora in plačilo sodnih stroškov.

PISMO UREDNIŠTVU

Kako pismo noši prikrajšati pot?

Oddaljeneje hiše na podeželju bi lahko na vrtnih vratih ob cesti namestile pisemske nabiralnike

Splošno uredništvo,

na kar takoj v začetku pisma, da gre za pisemske nabiralnike, ki jih nimajo pri tistih hišah, kjer bi jih morali najprej namestiti. Toda, preden pridem do tega na splošno, bi želel napisati nekaj opomb, ki zadevajo poštno službo v mestu in na podeželju. V mestu, zlasti v stolpnih, so na zahtevo poštne uprave še zdaj najprej namestiti pisemske nabiralnike v pritličju, v veži, da more pismonoša spustiti vanje vse pisemske pošiljke, ne da bi mu bilo treba prehajati na stotine stopnic. Pisemske nabiralnike so namestiti tudi na vrtna vrata v tistih hišah, ki so oddaljene od ceste, da pismonoši ne bi potrebovali nepotrebno izgubljati časa za hojo do hiše, ki je ponocik oddaljena od glavne poti tudi po več desetih ali celo stotin metrov. Vse te ugodnosti so napravit v mestu, kjer so hiše dokaj strnjene in opravilo pismonoše svoje delo, vsaj nekateri, na razmeroma majhnem ozemlju.

Vse kar drugega je delo pismonoše na podeželju ter med njimi skorajda ni izjeme. Vsi opravljajo svoje delo na razmeroma razsežnem področju ter morajo dnevno prevoziti in prehajati na desetine kilometrov. Njihovo delo bi bilo precej olajšano, če bi tudi na podeželju začet namestiti pisemske nabiralnike na krajih, ki bi pismonošem prikrajšali pot. Tako se mi vidi, da bi lahko namestiti pisemske nabiralnike na vseh glavnih vhodih ob cestah, od katerih je ponavadi do hiše še precej poti.

MNMENJE DELAVCEV COTONIFICIO TRIESTINO

Odpust 150 tekstilnih delavcev bi povečal izkoriščanje v tovarni

Ravnateljstvo bi rado odpustilo iz vsakega oddelka po nekaj delavcev, ne da bi se zato zmanjšala proizvodnja. CGIL napoveduje poostrežne sindikalne borbe

Napoved ravnateljstva podgorskega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava odpustiti 150 delavcev, je globoko odjeknila med vsem kolektivom tovarne velikega industrijskega obrata na Gorickem, prav tako pa tudi med vrstami sindikalnih organizacij, ki bodo spremljale razvoj dogodkov v tem problemu. Vodstvo tovarne se je na objavo svoje zahteve pripravljalo že delj časa. Ze pred meseci so se v raznih mesečnih pojavljale vesti, da preživlja obrat krizo zavoljo izjemne konkurence ter da iz nekega časa proizvedeno blago ostaja v skladiščih. Potem je prišla v javnosti prva vest, da namerava

NAŠLI SO GA PRED PETNAJSTIMI LETI V SEVERNI INDIJI

Kljub vsem naporom ne morejo zdravniki razrešiti skrivnosti »volčjega« človeka

Ko so ga našli je mogel hoditi le po vseh štirih in je dajal od sebe samo neke živalske glasove - Po mnogih letih se mu ni stanje prav nič izboljšalo



Iz fantovih oči se vidi vsa zbežnost

Pacient se imenuje Ramu. Leži v beli bolniški postelji, zvit kot žival. Njegova usta so vedno nekoliko odprta, in ko je buden, blodi njegov pogled kar tako po sobi. Le tu pa tam daje od sebe čudne vreščaje živalske glasove. Ramu, volčji mladenič, se bori s smrtjo.

Pred petnajstimi leti se je razširila po vsem svetu vest, da so v severni Indiji, blizu mesta Lucknow našli komaj šest ali sedemletnega dečka, ki je mogel hoditi le po vseh štirih in ki je dajal od sebe samo neke živalske glasove. Takrat je bilo splošno mnenje, da je ta deček zrastle med volkovi.

Sedaj leži Ramu zopet na kliniki v Lucknowu. Šef te klinike dr. Santi Swarup Mitra opazuje tega nenavadnega pacienta z globokim sočutjem, obenem pa je čutili v njegovem pogledu veliko razočaranja, ker se zdravnikom v vseh teh letih in kljub tolikšnemu trudu in prizadevanju, ni posrečilo, da bi tega dečka, ozi-

roma mladeniča, pripravili do tega, da bi začel govoriti. Upali so namreč, da bo s časom sam povedal zgodbo svojega tragičnega življenja. Kot pa je videti, bo Ramu vso skrivnost vzel s seboj v grob. Kajti zdravniki dajejo kaj malo upanja, da bi si fant še kdaj opomogel. Že meseca ga namreč samo umetno hranijo. Sedaj pa se ga je lotila še močna pljučnica, kar bo za tega nenavadnega mladeniča najbrž usodno.

Nobene uganke, ki je bila v zvezi z zagonetno Ramujevo usodo niso mogli zadovoljivo in jasno razrešiti.

Domnevali so, da je dečka verjetno našel kak berar, ki ga je vzel s seboj, da bi ga kazal ljudem kot nekako čudo in si s tem zagotovil večje dohodke. Toda volčje zavijanje, s katerim se je deček oglašal, njegovo renčanje in navada, da je za vsako malenkost popadel slehernega človeka, ki je prišel v njegovo bližino, vse to je privedlo berarja do tega, da je dečka,

odetega v nekakšno cape, pustil na železniški postaji njegovi usodi. In tam so ga potem našli drugi in ga odnesli na kliniko.

Najraje se je igral s psi

Ko so ga zdravniki s klinike v Lucknowu leta 1953. prvič pregledali, so opazili po vsem njegovem telesu mnogo ran od ugrizov. Čudni deček ni mogel piti mleka iz skodelice ali kozarca. Ko pa so mu dali mleko na krožnik, ga je polokalo podobno kot pes. Sleherno kuhano jed je vztrajno odklanjal. Kadar pa so mu ponudili surovo meso, se je od razburjenja naravnost tresel, dokler ga ni dobil. Pohlepno ga je požrl. Vselej pa, ko ga je hotela bolniška sestra okopati, je divje renčal nanjo. Ko so nekoč pripeljali k njemu ovčarskega psa, so se mu oči močno zasvetile. Z nenavadno naglico se je skobacal iz postelje in po vseh štirih stekel k psu.

Dva zdravnika sta v prvih letih izrazila domnevo, da so Ramuja kmalu po rojstvu starši kje pustili, kjer so ga potem volkovi našli in ga vzeli k sebi. In tako je Ramu rasel v volčji tolpi kot volčič. Eden teh zdravnikov je bil britanski specialist za tropске bolezni sir Philip Bahr, a drugi dr. Dev Sharma, ki se je z dečkom ukvarjal že od vsega začetka. Seveda so bili še drugi zdravniki, ki se s takimi »volčjo teorijo« niso strinjali. Ti so menili, da je bil otrok rojen kot nakaza, zaradi česar so ga starši pustili na železniški postaji. Kajti, po njihovem mnenju, ne bi mogel noben dojenček ostati pri življenju v volčjem krdu.

Proti temu pa govori primer dveh deklic, ki so ju leta 1920 našli blizu kraja Midnapore, kakih tristo kilometrov od Kalkute. Obe deklici sta bili takrat skupaj z volčiči, ma in volkuljo v neki votlini. Deklici je potem vzel k sebi katoliški misijonar pater Joseph Singh. Dal jima je tudi ime: prvi Amla, drugi pa Kamil. Amla je kmalu zatem umrla, Kamil pa je živel do 20. leta. V tej starosti je jela že dobivati nekaj človeških potez v značaju.

Dr. Sharma, ki je že takrat vodil kliniko, je ves čas trdil, da se mu bo tudi pri Ramuju posrečilo nekaj podobnega. Po več ur na dan se je trudil z vzgajanjem svojega najdenčka. Poskušal je z masiranjem in še drugimi telesnimi vajami stegniti okrnjene ude.

Nobenega zanimanja za ženske

Stevilni poskusi, da bi otroka naučili govoriti, so spodleteli, ker ni sam kazal za to prav nobenega zanimanja. Le, če je prišel blizu kak velike pes, je kazal zanimanje in veselje. Ko so mu predvajali magnetofonske posnetke pasje ga lajanja ali tudi drugačnih živalskih glasov, je pokazal nad tem veselje tako, da je odgovarjal s podobnimi glasovi.

»Poskušali smo Ramuju pri-

vozginiti normalni človeški značaj«, je dejal dr. Sharma nekaj let pozneje. »Toda otroška leta med drugim in sedmim letom, so za nadaljnji človekov razvoj odločilna. In prav v tej dobi ni ta deček imel nobene človeške vzgoje. Sedaj pa ni za to več sposoben.«

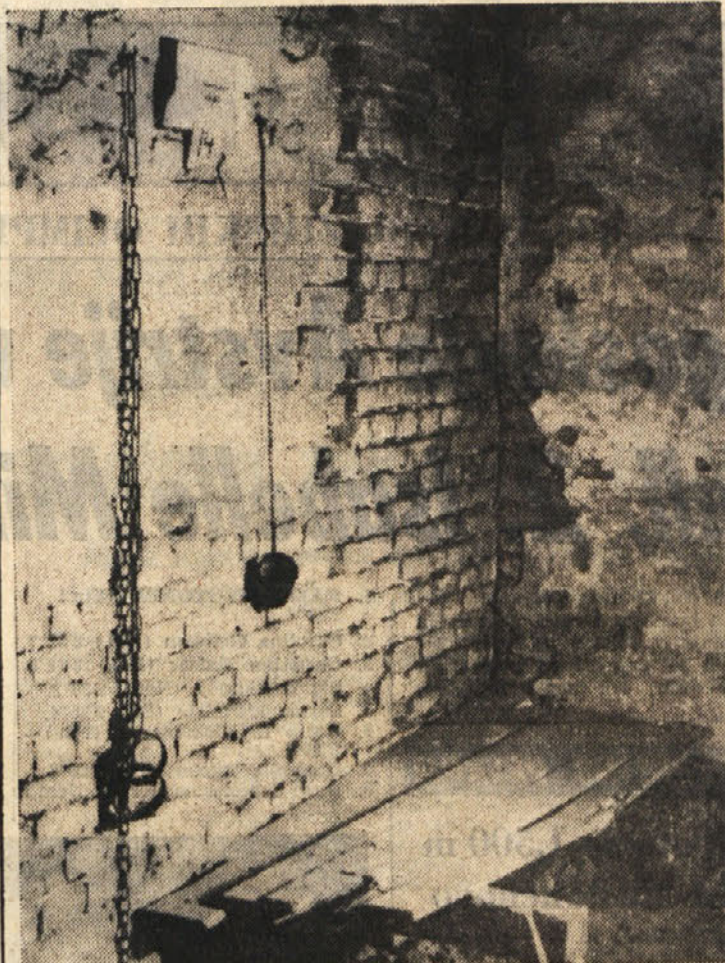
Ramujevo usodo bi po vsej verjetnosti mogli pojasniti nekako takole. Ob rojstvu je bil duševno in telesno zaostal in pohabljen. Njegovi starši so ga zavrgli. Kaže pa, da so se za otroka zavzeli prav volkovi. Zaradi prenizke inteligence stopnje niso imela poznejša prizadevanja zdravnikov nobenega uspeha. A zdajne čase je poleg vsega še po-

gosto dobival epileptične napade.

Med tem časom se je Ramu razvil v odraslega mladeniča. Saj ima sedaj po sodbi zdravnikov najmanj dvajset let. Vendar pa se pri njem kljub taki starosti še ni pokazal spolni nagon.

Z neskončno potrpežljivostjo se zdravniki in bolniške sestre še vedno trudijo z njim. Hranijo ga z jajci, zelenjavo in z rezanim sadjem. A še vedno se oglašja samo z živalskimi glasovi. Ko pa odpre oči, gleda po sobi kot zgubljen, kot bi kaj iskal. Toda nihče najbrž ne bo nikoli dognal, kaj ta volčji človek išče. Morda pa niti sam tega ne ve.

S. A.



Ena izmed celic, ki so jih preuredili nacisti

PO TELEVIZIJSKI PRIREDBI PELLICOVIH »MOJH JEČ«

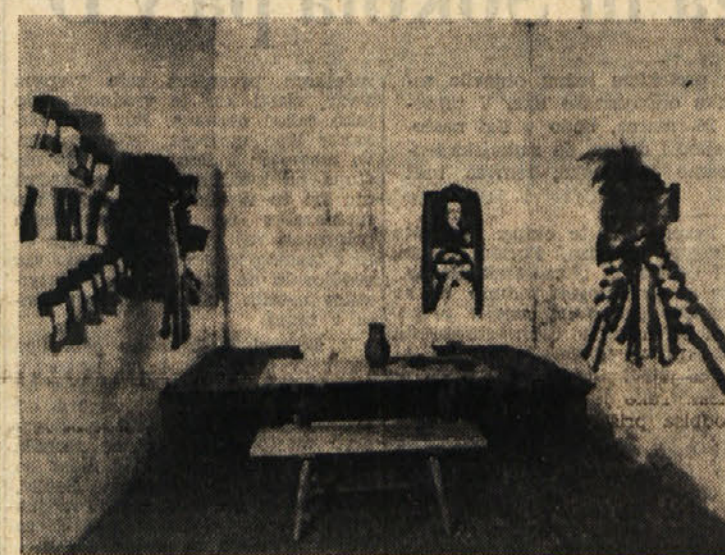
Spielberg - grad, trdnjava in ječa s temno in grozljivo preteklostjo

Razen italijanskih karbonarjev so tu trpeli in umirali tudi politični jetniki drugih narodnosti - Zanimivi dogodivščini z Jožefom II. in francoskim poslancem Drouetom

Televizijski film »Moje ječe« Sandra Bolchija, izdelan po knjigi Silvia Pellica, je obudil spomin milijonov italijanskih televizijskih gledalcev na čase priprav za italijanski risorgimento. Na televizijskem zaslonu so jim prikazali življenje karbonarjev, ki so bili zaprti leta in leta v Spielbergu, ki je bil hkrati trdnjava in ječa in je bil nekakšen simbol avstrijskega zatiranja.

Trdnjava obstaja še vedno in obvladuje z grifa češkoslovaško mesto Brno, kjer je vsak september mednarodni veseljem obilnice. Za Italijane, ki obiskujejo ta veseljem, je postala že skoraj obvezna navada, da si kot turisti ogledujejo gotične cerkve in romantične gradove na Moravskem. Mnogo se tudi ustavlja jo pred vrati trdnjave, kjer so maja 1922 v neodvisni in osvobodjeni Češkoslovaški ob stoletnici aretacije patriotov italijanskega risorgimenta odkrili ploščo z naslednjimi besedami v italijanski: »Če teh mračnih celic je izšla posvečena z mučeništvom zmagovalca italijanskega osvoboditve«. Leta 1925. so odkrili v trdnjavi Spielberg spomenik naslednjim italijanom, ki so umrli v trdnjavi Spielberg: Fortunat Orboni, Antoniu Villi, Cesareju Albertiniju in Giovanniju Vincenziju. Zatem so odprli v trdnjavi tudi italijanski muzej.

Prvi glasovi o neki trdnjavi v Brnu izvirajo že iz leta 1197, toda podoba sedanjega Spielberga je znana šele iz 16. stoletja. Najprej je bila to utrdba, zatem pa knežja rezidenca, obkrožena z debelimi zidovi in globokimi jarki. Tako je postala utrdba neosvojljiva trdnjava in od leta



Celica, v kateri je bil zaprt Silvio Pellico

1621 tudi ječa. V temnih celicah so bili najprej zaprti samo politični jetniki, pozneje pa so zapirali v trdnjavo in mučili tudi tolovaje, tatove, postopce, nepoštenne uradnike, krivoverce, prešušnike, tiho-tapce s soljo in tobakom in tudi vse tiste, ki so šli rajši v ječo kakor služiti vojsko. Tu je dal Evgen Savojski aretirati svojega nasprotnika, generala Bonnevala, ki je potem, ko so ga končno izpustili, postal slaven vojskovodja Ahmed paše. Tu se je tudi zastrupil Franz von Trenck, polkovnik nekega hrvaškega polka, ki je služil Avstriji. Tu je tudi umrla lepa grofica Filangieri.

V podzemlju je bilo 34 celic, ki so sestavljali težko ječo. Obsojence so zapirali v prostor 3 kv. metrov, kjer so jih priklenili k zidu z železnimi obroci. Do smrti so jim vklelni v železje vrat, roke in noge. Nekoč je obiskal to ječo cesar Jožef II. (ki je umrl leta 1790) in je rekel, naj ga

zaprejo za eno uro vanjo. Tu je slišal od vseh strani jecanje, kletve molitve ter prošnje in mračno rožljanje verig. Zaradi zatohlega zraku ni mogel niti dihati. Iz cevi je kapljala voda na glave obsojencev. Cesar je prišel iz ječe vse pretresen in je izrazil željo, naj ne bi nikogar več zapril v te brioge pod zemljo.

Kaj pa celice v gornjih nadstropjih? Obiskovalci hodijo še danes po dolgih in ozkih hodnikih, ki so umetno razsvetljeni. Iz zidov zaudarja po plesnobi in s stropa kaplja voda. Težko si je predstavljati, da so lahko živeli ljudje v takšnih razmerah. V teh hladnih in nezdruhljivih celicah, ki so bile polne podgan in ki so imele samo malo svetilko, katera je visela s stropa, so živel v vklelnjenimi nogami po letu 1820 Silvio Pellico, Pietro Maroncelli in drugi italijanski patrioti. Njihovo trpljenje je opisal Pellico v knji-

gi »Moje ječe«. Druge knjige pišejo o poljskih, madžarskih, čeških patriotih in patriotih drugih narodnosti, ki so jih zatirali Habsburžani.

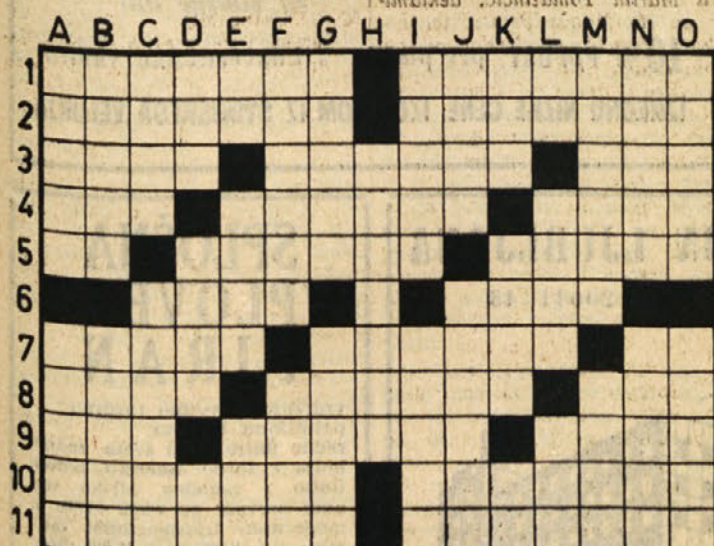
Med slavnimi jetniki Spielberga naj se spomnimo francoskega poštnega uradnika Droueta, ki je v Varenne prijel Ludvika XVI., ko je skušal zbežati. Dve leti kasneje, ko je bil Drouet poslanec in komisar Konventa, so ga ujeli avstrijski dragoni. Niso ga poslali umreti v podzemlje Spielberga, marveč so ga zaprli v gornje celice samo zato, ker so ga hoteli zamenjati s hčerko Marije Antoinette. Drouet ni vedel za to in je skušal zbežati. Prosil je za dovoljenje, da bi lahko izdelal mehaničen mlin. V resnici pa je izdelal nekakšno malo padalo, s katerim je skočil z okna, a je padel na dvorišče in si zlomil nogo. Ko je ozdravel, so ga zamenjali s princem.

Leta 1855 so ukinili ječo v Spielbergu in grad je služil le za vojašnico. Toda med prvo svetovno vojno je avstrijska policija zaprla vanj zopet Ceha in druge avstrijske državljane, obtožene veleizdaje.

Trdnjava je zopet pridobila svoj stari žalostni sloves za časa hitlerjevske zasedbe. Tu so mučili češke jetnike. Spielberg je postal prehodna postaja na poti v koncentracijska taborišča.

Ko danes obiskovalci slikajo z grifa Brno, se sprehajajo po senčnih drevednih okrog trdnjave, berejo napise na ploščah in si ogledujejo italijanski muzej, se ob spominu na tragične čase kar stršejo ter skoraj podzvestno izrazijo upanje, da bodi to, kar predstavlja Spielberg, res le preteklost za vse države na svetu.

KRIŽANKA



lečka, notica, O. vloga, prispevek družabnika — prekažena svinjska noga.

REŠITEV PREJSNJE KRIŽANKE

VODORAVNO: 1. stisk, 6. Kirist, 11. stator, 12. sanskrit, 14. Karas, 15. Beno, 16. oda, 17. atol, 18. valj, 19. Epir, 20. Vukovar, 22. Altona, 24. ta, 25. Otto, 27. ANSA, 28. Lei, 30. OG, 31. bat, 32. Berg, 33. Loti, 35. PE, 37. kaviar, 38. Ronsard, 42. Alan, 43. Aden, 45. Irig, 46. Van, 47. spak, 48. trema, 49. astatin, 51. trener, 52. tabor, 53. Oskar. NAVPIČNO: 8. R(isto) S(avin).

VODORAVNO: 1. temno zelen dragulj — izdelek tekstilne industrije, 2. biciklist — rudar, 3. najmanjši deler materije — italijanski renesančni arhitekt, ki je zgradil palačo Uffizi v Firencah, (Giorgio) — etiopski plemenski poglavar, 4. tujesko ime — avtomobilska oznaka Poljske — brenkavni glesoeni instrument — spogledovanje, ljubimkanje, 6. o-rožje južnoameriških gaučev — neobdelana gmeta, snov, 7. tonovska lestvica — slika ali kip matere z otrokom — kratkica za »Zve-zo komunistov«, 8. težko oklopnno vozilo — sodobni slovenski pesnik in prevajalec (Janez) — izraz naklonjenosti, poklon, 9. rimska boginja jeze — ožja sorodnica — čepica, 10. večja koncertna sklad-ba za petje in orkester — sodobni slovenski pisatelj (Anton, »Gimnazijka«), 11. udeležene stave — lepa vrtna cvetlica.

NAVPIČNO: A. indijanska tro-feja (z glave potegnjena koža z lasmi) — reka v grškem mitološkem podzemlju, 2. hotel za motorizirane goste — merska enota za zlato in dragulje, C. južna rastlina z mesnatimi listi — mesnat južni sad, D. eden od bajalov-nih ustanoviteljev Rima — bočna kost — kratkica televizije, E. moč-na igralna karta — orodje za obdelovanje kovin — ribiška mre-ža, F. star francoski ples — po vsem svetu razširjena dišavnica, G. reka, ki teče skozi Maribor — obrtnik živilske stroke, H. nared-nik, I. zakoličena črta za grad-njo ceste ali železnice — angleški pevec zabavne glasbe, J. ju-goslovanski pevec zabavne glasbe (Sabahudin) — boginja smrti pri starih Slovanih, K. ljubkavalno moško ime — deček — avtomobilska oznaka Grčije, L. medmet za priganjanje — ime italijanske filmske igralko Martinelli — kosmata odeva, M. grški otok v Juž-nih Sporadih — znameniti sodob-ni španski slikar (Salvador), N. nekdanji pravniški poklic — be-

SAŠA
BELI
DOB
PARILA
TER



HOROSKOP

Veljaven od 11. do 17. februarja

OVEN (21.3. do 20. 4.) V čustvenih zadevah vas čakajo neka presenečenja in spremeni boste morali tudi svoje načrte. Ljubosumnost ni upravičena. Na delu boste preveč impulzivni in se boste zaradi tega zapletli v spor. Vzemite zdravilo za jetra.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) Sprememba okolja bo pripomogla, da se boste z ljubljeno osebo bolje razumeli. Sploh bosta oba radostno razpoložena. Na delu boste pršli z nekom navzkriž zaradi interesov, kljub temu pa boste imeli možnost večjega zaslužka. Jemljite vitamine C.

DVOJČKA (od 21. 5. do 20. 6.) V ljubezenskih zadevah je močnejšost večkrat zelo koristna, toda ne smete biti molčeči do ljubljene osebe, sicer ne bo vedela, kako vse gori v vas. Na delu boste doživljali zelo ugodno razdobje in boste izboljšali položaj. Vzemite pozornost za srce.

RAK (od 21. 6. do 20. 7.) V čustvenih zadevah bo položaj nekega negotov. Ne prenažite se in rav-najte zelo previdno, preden sprejmete kakšno obveznost. Na delu se boste z nekom sporazumeli in razjasnili neko zadevo. Pazite na ledvice. Previdnost je mati modrosti.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) Ne hodite v družbo ljudi in v okolje, ki ni primer-no za vas. Tako se boste izognili neprijetnim presenečenjem in razočaranjem. Na delu vam bodo poverili zelo važno nalogo. Napnite vse sile, da upravičite za-upanje. Imeli boste motnje v črevesju.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) Imeli boste močan vpliv na osebo drugega spola, ker ste zelo o-charljivi in inteligentni. Ne postavite preveč ošabni. Izkoristite priložnost, ter rešite neko nepojasnjeno zadevo na delu. Ne jejte svinine, da se izognete izpuščajem.

TEHTNICA (od 23. 9. do 22. 10.) Čaka vas neko zelo lepo presenečenje. Srečali boste osebo, ki ste jo imeli vedno radi, a ki je niste že dolgo časa vide-li. Pozabite na neko zamero na delu, saj boste imeli od tega le korist. Pojdite k zdravniku za-radi žledenih krčev.

SKORPION (od 24. 10. do 21. 11.) V čustvenih zadevah bo teden zelo razgiban. Prejeli boste vabilo na družabno zabavo ter spoznali prijetne ljudi, s katerimi se boste zelo zabavali. Na delu boste imeli obilo pol-sa in pazite, da se ne boste preveč utrudili. Priporoča-mo vam počitek.

STRELEC (od 22. 11. do 20. 12.) Čas je primeren za po-novno pozitivno ču-stev, ki so nekam zamrli in za obno-vitev zanemarjenih odnosov. Na delu bodite optimisti in verju-te v ugoden razplet svojih za-ved. Ne kažite preveč svojih te-ženj. Ste zelo nemožni in mo-rate zdraviti živce.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) Čakajo vas zelo simpatična srečanja in eno iz-med teh vas bo še posebno zanimalo. Oseba druge-ga spola vas je spodbujala Na delu bo mirno in nihče vas ne bo motil pri ureditvi vaših načrtov. Trpeli boste za glavoboli.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) V odno-sih z zaljubljen-o sebo bo vladalo po-polno soglasje in vaša čustva se bodo še bolj poglobila. Prejeli boste ljubavno brzojavko. Na delu boste zelo marljivo, a ne boste znali pobrati sadov svojega truda. Konec tedna vas bo bolel zob.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) V srčnih za-devah boste nekam neodločni, kar bo treba pripisati vaši potrošnosti. Proti kon-cu tedna pa boste prešli zelo ugodno vest. So možnosti za izboljšanje položajev za tiste, ki opravljajo umsko delo. Dobro se ograbite, da se ne poslabša vaš revmatizem.

ŠPORT ŠPORT ŠPORT ŠPORT

ČETRTI DAN 10. ZIMSKIH OLIMPIJSKIH IGER V GRENOBLU

Zmagoslavje Avstrije v ženskem smuku:

1. Olga Pall, 2. Isabelle Mir, 3. Christl Haas

CHAMROUSSE, 10. — Avstrijke so se oddolžile za večerajšnji poraz rojakov v smuku. Pobrale so zlato in bronasto kolajno in zasedle več častnih mest. Nova olimpijska prvakinja v smuku je komaj 20-letna Olga Pall iz okolice Innsbrucka, ki je prepričljivo premagala tako drugouvrščeno, Francozino Isabelle Mir, kot svojo rojakinjo Christl Haas. Četrto mesto pa je zasedla tudi mlada Avstrijka Brigitte Seiwald, ki je pustila za seboj bolj znana imena svetovnega ženskega alpskega smučanja: Francozinja Famosojevo (peto), Marielle Goitschelovo (osma), Florence Steurerjevo (deveta), in Kanadčanko Nancy Greenovo (deseta). Od Italijank je bila najboljša Giustina Demetz, ki se je uvrstila za Avstrijko Gablavo, ki je razočarala na 13. mestu.

HITROSTNO DRSANJE

Zlato na 1.500 m za Mustonenovo

GRENOBLE, 10. — V hitrostnem drsanju na 1.500 m so morale sovjetske tekmovalke poražene s proge Lidja Skoblikova, ki je še pred štirimi leti prevladovala v tej panogi, se je morala zadovoljiti s kar nečastnim 11. mestom, medtem ko je prva sovjetska predstavnikinja Lasma Kauniste pristala šele na 5. mestu. Zlata kolajna pa je pripadla 26-letni reprezentantki Finske Kailli Mustonen, medtem ko sta preostali kolajni odšli po zaslugi Geijsseneve in Kaiserjeve na Nizozemsko.

Izd ženskega tekmovalstva v hitrostnem drsanju na 1.500 m dolgi progi je naslednji:

1. KAIIJA MUSTONEN (Fin.) 2'22"4.
2. CAROLINA GEIJSSEN (Hol.) 2'22"7.
3. CHRISTINA KAISER (Hol.) 2'24"5.
4. SIGRID SUNDY (Nor.) 2'25"2.
5. LASMA KAUNISTE (SZ) 2'25"4.
6. KAIIJA L. KISKIVITIKKA (Fin.) 2'25"8.
7. LJUDMILA TITOVA (SZ) 2'26"8.
8. RUTH SCHLEIERMACHER (V. Nem.) 2'27"1.
9. CHRISTINA LINDBLOM (Šved.) 2'27"5.
10. HILDEGARD SELHUBER (Z. Nem.) 2'27"5.
11. LIDJA SKOBLIKOVA (SZ) 2'27"6.
12. JOHANNA SCHUT (Hol.) 2'28"3.
13. DIANNE HOLM (ZDA) 2'28"5.
14. MARTINE IVANGINE (Fr.) 2'29"9.
15. KARI KAARING (Nor.) 2'29"9.
16. JEANNE ASHWORTH (ZDA) 2'30"3.
17. LISBETH BERG (Nor.) 2'30"7.
18. SACHIKO SAITO (Jap.) 2'31"4.



Štirje znani obrazi alpskih smučark (od leve proti desni): Marielle Goitschel, Gertraud Gabl, Florence Steurer in nova olimpijska prvakinja v smuku Olga Pallava.

24. marca začetek odbojarskega prvenstva ženske B lige

Šesterka Bora v C skupini ekipi Brega in Sokola pa v D

Italijanska odbojarska zveza je v preteklem tednu objavila sestavo posameznih skupin druge ženske odbojarske lige. V tej sezoni, ki se bo za drugoligašice začela 24. marca, bodo v ligi nastopale kar 3 slovenske družbe, kar je najlepši dokaz, da zamejska ženska odbojka v zadnjem času ne rase samo količinsko, temveč tudi kakovostno.

Sportno združenje Bor bo nastopalo v skupini C, kjer bodo igrala še naslednja društva: La Bollita Bergamo, Presolana Gran Li-quore Nembro Bergamo, FARI Este, FARI Padova in FARI Trst. Breg in Sokol pa bosta imela

za nasprotnike te ekipe: Marzotto Valdagno Vicenza, Porzio Videm, AGI Gorica in Casagrande Sacile. Če na prvi pogled vidimo, da bo imel Bor precej napornejše prvenstvo od ostalih dveh slovenskih posestrim z dolgi potovanji in več ali manj neznanimi nasprotniki. Pred leti je že igral z Este in je to ekipi tudi premagal, sedanja vrednost ekipe pa je neznana. Frak tako ni znana kakovost obeh ekip iz Bergama. Ker pa se je verjetno ena od obeh ekip preimenovala iz lanskega Città del Mille Bergamo luogotomiva, da je bilo to možno na lanskem finalnem turnirju druge lige na koncu ni lestvici na petem mestu. Kljub nepopolnemu poznavanju nasprotnikov v tej skupini pa lahko rečemo, da bo Bor, jasno, če ne bo prišlo do neljubih presenečenj, eden izmed glavnih favoritov za prvo mesto, za eno od višjih mest pa gotovo.

V skupini D je absolutni favorit ekipa iz Vicenze. Na lanskem finalu druge lige je bila tretja in ji je torej za las spodelovalo napredovanje v prvo ligo. V borbi za napredovanje v višjo ligo je na koncu turnirja Marzotto izgubil iz letošnjima prvotilgašema Confitom in Cogné na 5 in 13, oziroma na 9 in 7, premagala pa je Catania, ki je bila na kvalifikacijah četrta, z 2-1 (5, 10, 9).

Za obe slovenski ekipi bo hudo nasprotnik tudi lanski prvotilgaš gorški AGI, enakopravno borbo bi lahko vodili s Sacilami, ki so na lanskih kvalifikacijah, to je v finalu druge lige zasedle šele 8. mesto. Zgolj kot podatek navajamo rezultat tekme, v kateri je letošnji prvotilgaš teh kvalifikacij premagal Sacile na 5 in 1. Breg in Sokol pa imata možnost zmaganja nad Porziem, najbolj zagrižen bitka pa se seveda obeta v derbiju med obema ekipama samima. Dajati prognoze za potek tega tekmovalstva je mesec in pol pred

začetkom prvenstva zelo tvegana stvar, zlasti ker je vrednost ekip tako rekoč neznana. Bor ima vsekakor lepo možnost, da osvoji prvo mesto in s tem pravico do nastopa na kvalifikacijah, vendar pa mu bo to uspelo le, če bodo vse tekmovalke na predprvenstvenih pripravah res vložile vse svoje sile v trening in seveda, če bodo vse sodelovalke na vseh tekmah. Razvrstitev ostalih ekip je povsem zavita v temo.

V skupini D, kjer bo črna liga počela tako rekoč na področju naše dežele in bo torej terjala od tekmovalke precej manj napora, od družtev pa manj stroškov, bosta prvo mesto skoraj gotovo zasedla ali AGI ali Marzotto. Kandidat za tretje mesto je predvsem Sacile, poleg njega pa tudi oba slovenska predstavnikinja. Možnosti Porzia za boljše uvrstitve so slabše.

Zmagoviti ekipi iz obeh skupin bosta nastopili na kvalifikacijah za prvo ligo, ki bodo 2. junija v kraju, katerega se niso določili. Upajmo, da bo med njima vsaj ena slovenska šesterka.

P.O.

KOŠARKA

OB TORKIH IN CETRTKIH

TRENINGI MINI-BASKETA

KOŠARKARSKI ODESK BORA

Javila, da bo v torek, 13. t. m. zopet začel s treningi za mini-basket. Treningi bodo na stadionu »Prvi maj«, Vrdeška cesta 7, vsak torek ob 17. uri in vsak četrtek ob 16. uri. Udeležijo se ga lahko vsi dečki od 8. do 14. leta.

DOMAČI ŠPORT

SMUČANJE

Danes, 11. februarja
II. zimsko športne igre v črnem vrhu:
— Ob 9.30 slalom (člani in članice).
— Ob 11.30 veleslalom (začetniki in začetnice).
— Ob 14. uri tek na 2 km.

ODBOJKA

Danes, 11. februarja

MOSKO MLADINSKO PRVENSTVO

Ob 8.30 v telovadnici ENAOI
ENAOI-KRAS
KRAS-BREG
ENAOI-BREG

ZENSKO MLADINSKO PRVENSTVO

Ob 9. uri na stadionu »Prvi maj«
ZARJA-FARI
BREG-GAJA

NOGOMET

Danes, 11. februarja

II. KATEGORIJA

Ob 15. uri v S. Canzian d'Isonzo
S. CANZIAN-VESNA

III. KATEGORIJA

Ob 8.30 pri Sv. Ivanu
GRETTA-ZARJA

Ob 10.30 v S. Sergiu

ALABARDA-BREG

Ob 10.30 v Nabrežini

PRIMORJE-TECNOFERRAMENTA

Ob 10.30 v Boljuncu

UNION-LIB. PROSEK

Ob 10.30 na stadionu »Prvi maj«

PRIMOREC-ROIANESE

AVTOPROMET GORICA NOVA GORICA

priporoča zimovanje na LOKVAB

dnevno obratujejo vse štiri vlečnice (najmanj 5 oseb) — lepa smučišča in tereni za druge zimske in športne dejavnosti.
HOTEL POLDANOVIC z več kot 100 ležališči in restavracijo z domačo hrano, vinom in drugimi pijačami — Tel. 21-314
Turistično društvo ima na razpolago tudi privatne sobe.

PARK HOTEL GORICA

NOVA GORICA - Tel. 21-442, 21-462

s svojimi obrati: restavracija, kavarne
Prvorazredna kuhinja - Ples vsak večer
razen torka in barski program

In gostilna »Pri hrastu«
gostilna »Luzda«
telefon 21-239

DARWIL

najnovejši izum moderne tehnike

SUPERAUTOMATIC s 57 rubini in
z 88 rubini

«Luis D'Or»

najlajša ura na svetu

Generalno zastopstvo «LA CLESSIDRA»

Trst - Piazza S. Antonio Nuovo N. 4-L. nadstropje

Import - Export

Prodaja na veliko in drobno

Velika izbira zlatnine po tovarniških cenah!

Izredni popusti - Garancije



NAJTRPEŽNEJŠA

NAJELEGANTNEJŠA

NAJCENEJŠA

ŠVICARSKA SUPERMARKA



NOVA IZBIRA USNJENE KONFEKCIJE IZ

KOZJEGA in SVINJSKEGA VELURJA

DAMSKI KRZNENI PLAŠČI

IZ PLEMITIH KRZEN

10% POPUST pri plačilu s konvertibilno valuto

IZREDNO NIZKE CENE IZDELKOM IZ SVINJSKEGA VELURJA

Novi kroji
plaščev
suknjičev
kostimov

Za ženske plašče
ovratniki in bovije
iz plemenitega krzna

Krznena podloga
za zimske dni

LJUBLJANA - PASAŽA NA AJDOVŠČINI



HOTEL SLON LJUBLJANA
LITOVA UL. 10 TEL. 206-41-43



HOTEL Z MODERNIM KONFORTOM • PRIZNANA
MEDNARODNA IN NARODNA RESTAVRACIJA • NOČNI
BAR Z MEDNARODNIM ARTISTIČNIM PROGRAMOM
• KAVARNA • SLAŠČIČARNA • KLUBSKI IN
BANKETNI PROSTORI

SPLOŠNA PLOVBA PIRAN

vzdružje s svojimi tovarno-potniškimi ladjami:
redno linijo okoli sveta redno
linijo z Južno Ameriko, redno
linijo z zahodno Afriko ter
nudi prevoze po vsem svetu z
moderanimi transportnimi ladjami
od 8.000 do 18.000 ton
nosilnosti.
Za vse informacije se obrnite
na upravo podjetja:
«SPLOŠNA PLOVBA» Piran.
Zunaničeva ul. 24 in na naše
agencije po vsem svetu.
Telefoni: 341-23, 341-22 Plovba
Telegrami: Plovba Piran
Telefon: 73-470 do 73-477



GRAHAM GREENE:

Tihi Američan

Poslovenil Miroslav Ravbar

6.

Nobeden od naju ga ni omenil, ko sva se prebudila drugo jutro po njegovi smrti. Phuong je vstala, preden sem se dobro prebudil, in pripravila čaj. Človek ni ljubosumen na mrtve in to jutro se mi je zdelo mogoče, da bi obnovila skupno življenje.

«Ali boš drevo ostala tu?» sem vprašal Phuong pri zajtrku, kolikor se je le dalo mimogrede.
«Potem moram prinesiti kovček.»
«Lahko bi bila tam policija,» sem rekel. «Najbolje, bo, če grem s teboj.» Blizu se tega dne nisva dotaknila Pyla.

Pyla je imel stanovanje v novi vili blizu Rue Duranton, blizu ene tistih glavnih ulic, ki so jih Francozi neprestano cepili v čast svojih generalov — tako da se je Rue de Gaulle začela na tretji cepitvi Rue Leclerc in da bo prej ali pozneje najbrž nenadoma prešla v Rue de Lattre. Neka pomembna osebnost je najbrž prispela iz Evrope z letalom, kajti na vsakih dvajset metrov so stali ob cesti v rezidenco visokega komisarja policiji, z obrazom obrnjen proti pločniku.

Na kremenčastem dohodku s Pylvom stanovanju je bilo nekaj motornih koles in vietnamski policaj je pregledoval

mojo časnarsko izkaznico. Phuong ni hotel pustiti v hišo, zato sem šel iskat francoskega častnika. V Pylvovi kopalnici si je Vigot ravno umival roke s Pylvovim milom in si jih brisal s Pylvovo brisačo. Njegova tropska obleka je imela na rokavu madež — najbrž od Pylvovega olja za lase.

«Ali je kaj novega?» sem vprašal.
«Njegov avto smo našli v garaži. Brez bencina. Sinoči je najbrž odšel z riksjo — ali v kakem drugem avtu. Verjetno so mu prej iztočili bencin.»

«Mogoče je šel celo peš,» sem rekel. «Saj veste, kakšni so Američani.»

«Vaš avto je zgorel, ali ne?» je nadaljeval zamišljeno.
«Ali imate novega?»

«Ne.»
«To ni važno.»

«NI.»
«Ali kaj sklepetate?»

«Preveč,» sem rekel.
«Povejte!»

«Dobro. Najbrž so ga umorili Vietminci. Ubili so že mnogo ljudi v Saigonu. Njegovo truplo ste našli v reki pri mostu v Dakov, na vietnamskem ozemlju, od koder se zvečer umakne vaša policija. Ali pa ga je ubila vietnamska štetet, tudi to se je že zgodilo. Morda niso marali njegovih prijateljev. Mrebiti so ga ubili kodaisti, ker je poznal generala Théja.»

«Res?»
«Tako pravijo. Mogoče ga je umoril general Thé, ker je poznal kodaiste. Morda so ga ubili Hoa-Haoi, ker je naskakoval generalove priljeznice. Mogoče ga je ubil kdo, ki mu je hotel vzeti denar.»

«Ali pa, ker je bil ljubosumen,» je rekel Vigot.
«Ali morda francoska štetet,» sem nadaljeval, «ker ji niso ugajale njegove zveze. Ali res iščete ljudi, ki so ga ubili?»

«Ne,» je rekel Vigot. «Samo poročilo pišem, to je vse. Zgodilo se je v vojni in v vojni poginejo vsako leto tisoči.»

«Lahko me ertate,» sem rekel. «V to nisem vpleten, nisem,» sem ponovil. To je bil en člen moje vere. Ker je človeška usoda taka, naj se le bore, naj ljubijo, naj se ubijajo, jaz se v to nočem vmešavati. Moji časnarski tovariši se imenujejo dopisnike, meni je bolj všeč naziv poročevalca. Pisal sem, kar sem videl; a tega se nisem udeleževal — celo misel je udeležba.

«Kaj delate tu?»
«Prišel sem po Phuongine stvari. Vaša policija je ni pustila sem.»

«No, pojdiva in jih poiščiva!»
«To je lepo od vas, Vigot.»

Pyle je imel dve sobi, kuhinjo in kopalnico. Šla sva v spalnico. Vedel sem, kje bi Phuong utegnla imeti svoj kovček — pod posteljo. Skupaj sva ga izvlekla, v njem so bile njene knjige s slikami. Vzel sem iz omare njeno skromno opremo, dve obleki in hlače. Zdelo se je, da je obleka visela tu samo nekaj ur in da ne spada sem, da je tu le mimogrede, kakor metulj, ki prileti v soko. V predalu sem našel njene majhne francoske hlačke in zbirko salov. Zares je bilo zelo malo za v kovček, manj kakor vzamemo s seboj na week-end.

V dnevi sobi je bila njena in Pylvova fotografija. Slikala sta se v botaničnem vrtu zraven velikankega kamnitega zrnja. Na vrvi je držala Pylvovega psa, črnega kitajskega psa s črnim jezikom. Preveč črn pes. Položil sem fotografijo v kovček. «Kaj se je zgodilo s psom?» sem vprašal.

«Tu ga ni. Morda ga je vzel s seboj.»
«Mogoče se bo vrnil in boste lahko preiskovali blato med njegovimi kremlji.»

«Nisem Leocq ali Maigret in sedaj je vojna.»
Stopil sem h knjižni omari in si ogledoval dve vrsti knjig — Pylvovo knjižnico. Napredovanje Rdeče kitajske, Poziv demokrati, Vloga zahoda so bila, kot se zdi, zbrana dela Yorka Hardinga. Tu je bila še kopica poročil Kongresu, vietnamski slovarček, zgodovina vojne na Filipinih, Shakespeare

v izdaji Moderne knjižnice. Kakšne knjige je bral za zakavo? Lahko čtivo sem našel na drugi polici: žepno izdajo Thoma Wolfa, skrivnostno antologijo z naslovom Zmagoslavje življenja in antologijo ameriškega pesništva. Zraven je bila še knjiga o šahovskih problemih. Zdelo se je, da ni mnogo za konec delovnega dne, toda končno je imel Phuong. Skrita za antologijo je bila brošura Fiziologija zakona. Mogoče je študiral spolno življenje kakor Daljni zahod — na papirju. Glavna beseda je bil zakon. Pyle je verjel, da se človek mora zaplesti.

Njegova pisalna miza je bila popolnoma prazna. «Dobro ste jo pometli,» sem rekel.

«Oh,» je rekel Vigot, «po nalogu ameriškega poslanstva sem moral vse zapleniti. Saj veste, kako hitro se širijo govori. Lahko bi kdo kaj izmaknil. Vse njegove papirje sem zapečatil.» To je rekel resno, brez smehljaja.

«Ali je bilo kaj otežilnega?»
«Ne moremo si privoščiti, da bi našli kaj otežilnega, kadar gre za zaveznika,» je rekel Vigot.

«Ali dovolite, da si vzamem eno teh knjig za spomin?»
«Gledal bom proč.»

Izbral sem Hardingovo Vlogo zahoda in jo spravil v kovček k Phuonginim stvarim.

«Ali nimate ničesar,» je rekel Vigot, «ka: bi mi povedali zaupno kot njegov prijatelj? Moje poročilo je zaključeno. Umorili so ga komunisti. Verjetno začetek gonje proti ameriški pomoči. Toda ta najin pogovor je presuh, kaj mislite, ali ne bi popila čašo vermute tam na oglu?»

«Prezgodaj.»
«Ali vam ni nič zaupal, ko sta se zadnjikrat videla?»

«Nič.»
«Kdaj je bilo to?»
«Včeraj zjutraj. Po veliki eksploziji.»

(Nadaljevanje sledi)

UREDNIŠTVO: TRST — UL. MONTECCHI 6, 11., TELEFON 93-808 IN 94-638 — Poštni predal 559 — PODRUŽNICA: GORICA: Ulica 24. Mag. 1/1. Telefon 33-82 — UPRAVA: TRST — UL. SV. FRANCISKA 41. 20 — Telefon 37-338, 95-823 — NAROČNINA: mesečna 800 lir — vnaprej, četrtletna 2.250 lir, polletna 4.400 lir, celoletna 8.100 lir — SFRJ posredna številka v tednu in nedeljo 50 para (50 starih dinarjev), mesečno 10 din (1.000 starih dinarjev), letno 100 din (10.000 starih dinarjev) — Poštni tekoči račun: Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 — Za SFRJ: ADIT, DZS, Ljubljana, Stari trg 3/1, telefon 22-207, tekoči račun pri Narodni banki v Ljubljani — 501-3-2-40/1 — OGLASI: Cena oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 150, finančno-upravni 250, osmrtnice 150 lir — «Ali oglaš» 40 lir beseda — Oglasi za tržško in gorjsko pokrajino se naročajo pri upravi. — Iz vseh drugih o. K. v Italiji pri «Società Pubblicità Italiana» — Odgovorni urednik: STANISLAV RENKO — Izdaja in tiska Založništvo tržaškega tiska Trst